

คู่มือการแต่งเครื่องแบบพิธีการ
เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

จัดทำโดย

ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร
กองการเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

คำนำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าในส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมถึงกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าในส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่อปรับปรุงการกำหนดลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบ และระเบียบในการแต่งเครื่องแบบของเจ้าหน้าในส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการได้มีการกำหนดเครื่องแบบเจ้าหน้าในส่วนท้องถิ่นไว้ในกฎกระทรวงหลายฉบับ อันเป็นผลให้การใช้กฎหมายไม่สะดวก สมควรนำเครื่องแบบเจ้าหน้าในส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน ประกอบกับได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับ และเพื่อให้การแต่งกายของเจ้าหน้าในส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความถูกต้องและเรียบร้อย กองการเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จึงได้จัดทำคู่มือการแต่งกายเครื่องแบบพิธีการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาขึ้น เพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ และลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยารวมไปถึงผู้สนใจรับทราบ โดยแสดงภาพตัวอย่างเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจสามารถแต่งกายได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ

กองการเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ได้จัดทำคู่มือการแต่งกายเครื่องแบบพิธีการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยรวบรวมข้อมูลจากระเบียบ ประกาศหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และหนังสือสั่งการรวมถึงองค์ความรู้ที่ได้รับการอบรมสัมมนาเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาและผู้สนใจทั่วไป

ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร

กองการเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ธันวาคม 2568

เครื่องแบบพิธีการเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น

เครื่องแบบพิธีการมี 5 ประเภท

(๑) เครื่องแบบปกติขาว	๑
(๒) เครื่องแบบปกติกากีคอตั้ง	๓
(๓) เครื่องแบบครึ่งยศ	๓
(๔) เครื่องแบบเต็มยศ	๓
(๕) เครื่องแบบสโมสร	๓-๔

๒. เครื่องแบบพิธีการ ประกอบด้วย

หมวก	๕
เสื้อ	๕
อินทราฐ	๕-๖
เครื่องหมายแสดงสังกัด	๗
เครื่องหมายแสดงประเภท	๖
รองเท้า	๖

๓. การประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์	๘
๔. ตัวอย่างการแต่งกายเครื่องแบบพิธีการ	๙ - ๓๖

ภาคผนวก

- พ.ร.บ. เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

เครื่องแบบพิธีการเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น

ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๔

“เครื่องแบบ” หมายความว่า เครื่องแต่งกายทั้งหลายรวมทั้งเครื่องหมาย ต่างๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแต่งกายอย่างอื่น ที่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นแต่ง

“เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า สมาชิกสภาจังหวัด ข้าราชการส่วนจังหวัด ลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี เทศมนตรี พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำของเทศบาล ตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้างของสุขาภิบาล สมาชิกสภาตำบล กรรมการตำบล พนักงานตำบล ลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรตำบล แพทย์ประจำตำบล และหมายความรวมถึง ผู้ได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

เครื่องแบบพิธีการ มี ๕ ประเภท

๑. เครื่องแบบปกติขาว
๒. เครื่องแบบปกติกากีคอตติ้ง
๓. เครื่องแบบครึ่งยศ
๔. เครื่องแบบเต็มยศ
๕. เครื่องแบบสโมสร

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

● หมวก

ชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

หญิงให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทอง มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาวที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

● เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

หญิงให้ใช้เสื่อนอกคอกแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้าน แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปักคอเสื่อด้านหน้าทั้งสองข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื่อด้านขวา ที่แนวسابอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับแบบเสื่อคอแหลม และดุม ๕ ดุม สำหรับแบบเสื่อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื่อคอปับแขนยาวสีขาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื่อด้านซ้าย

● อินทธนู

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีอินทธนูแข็ง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสักหลาดสีขาว ติดทับเสื่อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมน ติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักดุ้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทธนู

สำหรับสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล ให้มีอินทธนูแข็งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสักหลาดสีขาว มีแถบสีน้ำเงินกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดตรงกลางส่วนยาว ติดทับเสื่อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะ สีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักดุ้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทธนู

สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น พื้นสีดำ ปักดุ้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทธนู

สำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้ใช้อินทธนูแข็งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่าพื้นสักหลาดสีดำ ติดทับเสื่อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก อินทธนูมีลาย ดังนี้

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ระดับสูง และตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับสูง มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบและปักดุ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทธนู และให้มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร ปิดที่ฐานด้านล่างของอินทธนู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ระดับต้นและระดับกลาง และตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับต้นและระดับกลาง มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตรเป็นขอบและปักดุ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทธนู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน และตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักดุ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทธนูไม่เกิน ๓ ใน ๔ ส่วนของอินทธนูพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตรเป็นขอบ และปักดุ้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทธนู ไม่เกินครึ่งหนึ่งของอินทธนู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ประเภทพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานบริหาร สถานศึกษาสายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอน ให้ใช้อินทธนูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทธนู ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดให้ใช้เครื่องหมายตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอนุโลม

- **เครื่องหมายแสดงประเภท**

ให้ใช้เครื่องหมายแสดงประเภทเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ
สำหรับนายกเทศมนตรีเทศบาลนคร และนายกเมืองพัทยา ให้มีสายสร้อยสีทองลงยา เป็นลายดอกกรักร้อยกลางสายสร้อย มีอักษร "น" หรือ "พ" ลงยาสีขาว ห้อยดวงตราเครื่องหมายประจำเทศบาล หรือเมือง พัทธาคล่องคอ เครื่องหมายนี้ให้ประดับได้ในโอกาสอันควร

- **กางเกง กระโปรง**

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวขาว ไม่พับปลายขา
หญิงให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า ๒ เกล็ด และด้านหลัง ๒ เกล็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอปาน

- **รองเท้า ถุงเท้า**

ชายให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูก ถุงเท้าสีดำ
หญิงให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

(๒) เครื่องแบบปกติกากีคอตติ้ง

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก หมอนสักหลาดสำหรับปักครุฑพ่าห์ เสื้อและกางเกงหรือกระโปรงเป็นประเภทสีกากี

(๓) เครื่องแบบครึ่งยศ

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรง ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๔) เครื่องแบบเต็มยศ

ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

(๕) เครื่องแบบสโมสร

สำหรับชายมี ๓ แบบ คือ

- **เครื่องแบบสโมสร ก.** ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ
- **เครื่องแบบสโมสร ข.** ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ก.

เว้นแต่ เสื้อ ให้ใช้เสื้อสโมสรสีขาวทำด้วยผ้าสักหลาดหรือเสิร์จ เปิดอกปาดเอว มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ ๓ ดุม ที่ระหว่างอกกับเอวข้างละ ๓ ดุม และที่บรรจบเส้อมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม ดุมคู่นี้มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน ประกอบด้วย เสือกักสีขาวดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ๓ ดุม และเสื้อเชิ้ตสีขาวอกแข็ง ข้อมือแข็ง คอเชิ้ตชั้นเดียวแบบปักผีเสื้อผูกผ้าผูกคอสีดำ เจียนหูกระต่าย

เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้ติดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

- **เครื่องแบบสโมสร ค.** ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ข. เว้นแต่เสื้อเชิ้ตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชิ้ตอกอ่อนสีขาว และเสื้อกั๊กให้ใช้แพรแถบสีเดียวกับกางเกงรัดเอวแทน แพรแถบนี้ส่วนกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างเรียวกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะคาดทางด้านหลัง
- สำหรับหญิง ให้แต่งตามสมัยนิยม

เครื่องแบบพิธีการ ประกอบด้วย

➤ หมวก

- ชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวก สีขาวที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

- หญิงให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทองมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาวที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาวการสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

➤ อินทธนู

- สำหรับผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น พื้นสีดำ ปักดินสีทองลายกระหนก
- เต็มแผ่นอินทธนู

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

รองนายก อบจ. เลขานุการนายก และที่ปรึกษานายก

- สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีอินทรรูปร่าง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทาสีขาว ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอด้านคอปลายมน ติดมุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักด้ายสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรรู

สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

➤ ภาพเครื่องหมายอินทรรูทำยกระหวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามในพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๐๙

๑.เครื่องหมายอินทรรูประกอบเครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น

ประเภทตำแหน่ง				เครื่องแบบพิธีการ
ทั่วไป	วิชาการ	อำนวยการท้องถิ่น	บริหารท้องถิ่น	
	ระดับเชี่ยวชาญ	ระดับสูง	ระดับสูง	
ระดับอาวุโส	ระดับชำนาญการพิเศษ	ระดับกลาง	ระดับกลาง	
	ระดับชำนาญการ	ระดับต้น	ระดับต้น	
ระดับชำนาญงาน	ระดับปฏิบัติการ			
ระดับปฏิบัติงาน				

➤ เครื่องหมายแสดงสังกัด

- ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปรงสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

➤ เครื่องหมายแสดงประเภท

- สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เครื่องหมายแสดงประเภท อบท. ทำด้วยโลหะโปรงสีทอง มีขอบ ขนาดสูง ๔ เซนติเมตร กว้าง ๓ เซนติเมตร เป็นรูปอักษร “อบจ.” ภายในบัวกระหนกติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง (ให้ใช้เครื่องหมายแสดงประเภทเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ)

➤ รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้านุ่มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูก ถุงเท้าสีดำ

หญิงให้ใช้รองเท้านุ่มส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

การประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

แพรแถบย่อ คือ ส่วนลักษณะของแพรแถบที่มาพร้อมกับเหรียญที่ระลึกที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดสร้างเหรียญขึ้นตามโอกาสมงคลต่างๆ โดยทั่วไปในหนึ่งชั้นจะประดับแพรแถบ ๓ เหรียญที่ระลึก จะใช้ประดับชุดปกติขาวในงานพิธีการหรือชุดปฏิบัติงาน (ชุดกากี) ก็ได้

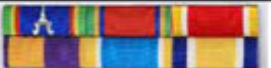
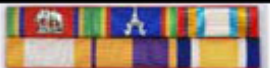
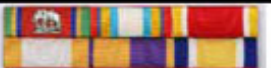
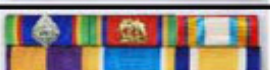
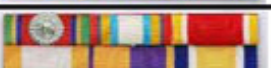
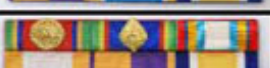
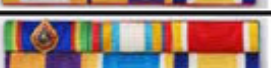
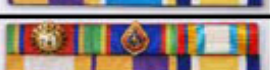
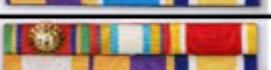
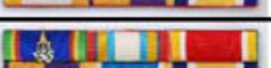
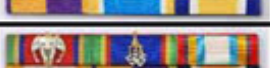
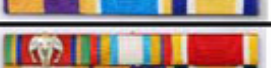
โดยปกติการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ ที่ได้รับพระราชทาน จะประดับกับเครื่องแบบเต็มยศ และเครื่องแบบครึ่งยศ ตามหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ ส่วนการประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งแสดงถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน จะใช้ประดับแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ในโอกาสแต่งกายด้วยเครื่องแบบปฏิบัติราชการ เครื่องแบบพิธีการ (ยกเว้นเครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ) และเครื่องแบบปฏิบัติงาน เว้นแต่กรณีที่มีหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยให้ประดับ บริเวณหน้าอกเหนือกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้าย

เงื่อนไขในการประดับเหรียญที่ระลึก และแพรแถบย่อมีดังนี้

๑. ผู้ที่มีสิทธิ์ประดับเหรียญที่ระลึก และแพรแถบย่อได้จะต้องเกิดก่อนปี พ.ศ. ที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีจัดสร้างเหรียญที่ระลึกนั้น ๆ ขึ้น ยกตัวอย่าง เกิด ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ก็จะสามารถประดับเหรียญที่ระลึก หรือแพรแถบได้ จำนวน ๘ เหรียญ

๒. การประดับเหรียญที่ระลึกสามารถประดับกี่เหรียญก็ได้ตามที่เรามีสิทธิ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสวยงาม เช่นเดียวกับกับแพรแถบย่อ เราสามารถสั่งทำได้

๓. การประดับเหรียญที่ระลึก และแพรแถบย่อต้องเรียงลำดับตามปี พ.ศ. อดีต – ปัจจุบัน

ลำดับที่	ชื่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์	ลักษณะแถบจำลอง คู่	ลักษณะแถบจำลอง เดี่ยว
1	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)		
2	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)		
3	จักรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.) เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)		
4	จักรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) จักรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)		
5	ศรีธนาภรณ์มงกุฎไทย (ศ.ม.) จักรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)		
6	ศรีธนาภรณ์ช้างเผือก (ศ.ช.) ศรีธนาภรณ์มงกุฎไทย (ศ.ม.)		
7	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ศรีธนาภรณ์ช้างเผือก (ศ.ช.)		
8	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)		
9	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)		
10	ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)		
11	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.) ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)		
12	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)		

ภาพตัวอย่างการแต่งกายเครื่องแบบปกติขาว

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

จักรยาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

จักรยาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

จักรยาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

ภาพตัวอย่างการแต่งกายเครื่องแบบปกติขาว

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งกายเครื่องแบบปกติขาว

ปะถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

ปะถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
ปะถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)

มหาวชิรมงกุฎไทย (น.ว.ม.)
ปะถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งกายเครื่องแบบปกติกากีคอตั้ง

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

เครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ

- บุรุษ (เสื้อขาว กางเกงดำ)
- สตรี (เสื้อขาว กระโปรงดำ)

- ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน
- ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย การแต่งกายเต็มยศและครึ่งยศนั้นแต่งกายเหมือนกัน
- ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย การแต่งกายเต็มยศและครึ่งยศนั้นแต่งกายเหมือนกัน

เว้นแต่ครึ่งยศไม่ต้องสวมสายสะพาย

ประเภทของงานในการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ : พระราชพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภาพระราชพิธีถวายผ้าพระกฐิน พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาพระราชพิธีฉัตรมงคลงานสโมสรสันนิบาต ทำเนียบรัฐบาล

ประเภทของงานในการแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ : ส่วนมากเป็นงานซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน แต่เป็นงานที่มีความสำคัญรองไปจากงานซึ่งต้องแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

ก. การแต่งกายเต็มยศและครึ่งยศของผู้ได้รับพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย สำหรับผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังชั้นต่อไปนี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

บุรุษ และ สตรี

ดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) และ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

บุรุษ และ สตรี

ดวงตรา บ.ช. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.) และ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

บุรุษ และ สตรี

ดวงตรา บ.ช.และดวงตรา บ.ม. ห้อยกับแพรแถบระดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
เหนือปกกระเป๋าร่วมเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ

จัตุมหาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

บุรุษ และ สตรี

ดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
จัตราภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

บุรุษ และ สตรี

ดวงตรา จ.ช. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋าร่วมเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ

จัตุมหาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.) และ จัตุมหาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

บุรุษ และ สตรี

ดวงตรา จ.ช.และดวงตรา จ.ม. ห้อยกับแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
เหนือปกกระเป๋าร่วมเหรียญราชอิสริยาภรณ์อื่นๆ

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

บุรุษ

ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห้วงและแพรแถบห้อยดวงตรา
ออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยางที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม
และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า
ผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
ตรีตารณช้างเผือก (ต.ช.) ประดับร่วมกับตรีตารณมงกุฎไทย (ต.ม.)

ตรีตารณช้างเผือก (ต.ช.)

ตรีตารณมงกุฎไทย (ต.ม.)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

บุรุษ

ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห้วงและแพรแถบห้อยดวงตรา
ออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยาวที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม
และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ

ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับ
ขอบล่างของรังคัมพองาม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า
ผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ

ดวงตรา ต.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า
ผูกคอ และอยู่ต่ำกว่าดวงตรา ต.ช.

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์บุคคลในภาพมิใช่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

บุรุษ

ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตรา
ออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยาล่างที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม
และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรารจรดขอบล่างของคอเสื้อ

ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋
เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้าผูกคอ
และส่วนสูงสุดของดวงตรารจรดเอ็นผ้าผูกคอ

ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์
เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ประดับร่วมกับตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

บุรุษ

ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตรา ออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยางที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรารวดขอบล่างของคอเสื้อ

ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับ ขอบล่างของรังคัมพองาม

ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า ผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตรารวดเจียนผ้าผูกคอ

ดวงตรา ต.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า ผูกคอ และอยู่ต่ำกว่าดวงตรา ท.ม.

ดารา ท.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศและเครื่องแบบครึ่งยศ
ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ประดับร่วมกับทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

บุรุษ

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตรา ออกมานอกเลื้อยระหว่างตะขอตัวยาล่างที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ

ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับ ขอบล่างของรังคัมพองาม

ดารา ท.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋

ดารา ท.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ท.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า ผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเจ็อนผ้าผูกคอ

ดวงตรา ท.ม. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า ผูกคอ และอยู่ต่ำกว่าดวงตรา ท.ช.

ดารา ท.ช. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ท.ม. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ท.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

ประภามารณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) ประดับร่วมกับทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

บุรุษ

ดวงตรา ป.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตรา
ออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยาล่างที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม
และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ

ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋

ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ป.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า ผูกคอ
และส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเอ็นผ้าผูกคอ

ดารา ป.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ท.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเครื่องยศ

ประตมมกรณัณงกุฏไทย (ป.ม.) ประตัับร่วมกับทวี่ตยกรณัณซ้างเผือก (ท.ช.)

บุรุษ

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห้วงและแพรแถบห้อยดวงตรา
ออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตู้ล่างที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม
และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ

ดารา ป.ม. ประตัับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ท.ช. ประตัับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

หเรยัณฐราชอสิริยากรณัณ ประตัับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋
(ไม่สวมสายสะพาย)

สตรี

ดวงตรา ท.ช. ห้อยกับแพรแถบสวมคอ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้า ผูกคอ
และส่วนสูงสุดของดวงตราจรดเงื่อนผ้าผูกคอ

ดารา ป.ม. ประตัับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าหเรยัณฐราชอสิริยากรณัณ ดารา ท.ช.

ประตัับในระดับต่ำกว่าดารา ป.ม. เยื้องไปทางซ้าย

หเรยัณฐราชอสิริยากรณัณ ประตัับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
(ไม่สวมสายสะพาย)

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

ประจําการณํช้างเผือก (ป.ช.) ประดํบรํวํมกัับประจําการณํมงกุฎไทย (ป.ม.) และเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ประจําการณํช้างเผือก (ป.ช.)

ประจําการณํมงกุฎไทย (ป.ม.)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

บุรุษ

ดวงตรา ป.ช. ห้อยกัับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดารา ป.ช. ประดํบที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ม. ประดํบในระดํบต่ำกว่าดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดํบที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ป.ช. ห้อยกัับสายสะพาย สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดารา ป.ช. ประดํบที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ป.ม. ประดํบในระดํบต่ำกว่าดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดํบที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเครื่องยศ

ประจําการณํช้างเผือก (ป.ช.) ประดํบรํวมกัับประจําการณํมํงกุฎไทย (ป.ม.)

ประจําการณํช้างเผือก (ป.ช.)

ประจําการณํมํงกุฎไทย (ป.ม.)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

บุรุษ

ดารา ป.ช. ประดํบที่อกเลื้อเบื้องซ้ายไ้ชายปกกระเป่า

ดารา ป.ม. ประดํบในระดํบต่ำกวําดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดํบที่อกเลื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป่า

(ไมํสวมสายสะพาย)

สตรี

ดารา ป.ช. ประดํบที่อกเลื้อเบื้องซ้าย ตํ่ากวํ่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ป.ม. ประดํบในระดํบต่ำกวําดารา ป.ช. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดํบที่อกเลื้อเบื้องซ้าย

(ไมํสวมสายสะพาย)

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.) ประดับร่วมกับประธมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)

มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)

ประธมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์

บุรุษ

ดวงตรา ม.ว.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋

สตรี

ดวงตรา ม.ว.ม. ห้อยกับสายสะพาย สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบเครื่องยศ
มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.) ประดับร่วมกับประดมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)

บุรุษ

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋
(ไม่สวมสายสะพาย)

สตรี

ดารา ม.ว.ม. ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ต่ำกว่าเหรียญราชอิสริยาภรณ์

ดารา ป.ช. ประดับในระดับต่ำกว่าดารา ม.ว.ม. เยื้องไปทางซ้าย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์ ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
(ไม่สวมสายสะพาย)

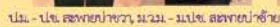
ภาพตัวอย่างการแต่งเครื่องแบบสโมสร

“รู้เรื่องเครื่องราชฯ” Volume 1
ปรับปรุงเมื่อ กรกฎาคม 2562

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ (กางเกง/กระโปรงสีดำ)

ชนิดคลองคอ

ผู้ได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย
แต่งกายเต็มยศ ครึ่งยศ
ประดับเครื่องราช
อิสริยาภรณ์เหมือนกัน

ปุระ คลังไว้ในป่าเพื่อไม่ให้วงแหวนแถบที่ยืดตัวครอบคลุมนกเลื้อยเหนือกระดุมแผ่นแก้ว หากมีสิ่งใดขวางกั้น ถ้าตัวก็ยืงหรือถอยมาอยู่ใต้กระดุมแผ่นที่ล่อง

สัตว์ หยิกกับพวงแหวนแก้ว พวงแหวนลอดออกจากปากเมื่อตัวขึ้น โดยให้ตัวคราฟที่นำปีกออก และให้ตัวผู้ดูจุดของวงแหวนเส้นนำปีกออก หากมีของขวาง ให้ตัวคราฟที่นำตัวผู้ยืงหรือถอยมา อยู่ต่ำกว่าตัวที่นำปีกมาขึงตัว

บุรุษ ประดับเหนือกกระเปาะเสื้อเบื้องซ้าย
สตรี ประดับพู่อกเสื้อเบื้องซ้าย

เครื่องแบบอื่น ๆ

บุรุษ ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าช้าย
สตรี ประดับที่อกเสื้อเบื่องช้าย

ระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
(เฉพาะชนิดประดับอกเสื้อ
ให้ประดับโดยย่อส่วน)

ระดับคุณสื่อที่เบื้องซ้ายของสื่อเพียงตระกูลเดียว
ชุดสากล ระดับที่ปกสื่อส่วนล่าง
ชุดไทย บุรุษ ระดับบริเวณปากกระเป๋าสื่อ
 สตรี ระดับที่อกสื่อเบื้องซ้าย

กรณีเป็นผู้ที่ไม่มีรูปแบบ
ของทางราชการ

- ชั้นสายสะพาย เมื่อเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทาน หรือผ่านพิธีพระราชทานแล้ว หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประดับได้
- ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย เมื่อประกาศนียบัตรจบงานเกษ

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญบำเหน็จความชอบ เช่น เหรียญจักรมาลา เหรียญจักรพรรดิมาลา ประดับได้เฉพาะผู้ได้รับพระราชทาน
- เหรียญเฉลิมพระเกียรติหรือเหรียญที่ระลึก สามารถประดับได้ตามที่กฎหมายกำหนด (ไม่ต้องขอพระราชทาน)

พร.น. เจริญนาคฉลอง 25 พุทธศตวรรษ พ.ศ. 2499 บัญญัติให้บุคคล
ซึ่งมีชีวิตอยู่ในวันฉลอง 25 พุทธศตวรรษ มีสิทธิประดับเหรียญนี้ได้
ตั้งแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2500 เป็นต้นไป

หมายเหตุ	สายสะพาย/ดวงตรา	ดารา	แพรแถบย่อ	เหรียญ ราชอิสริยาภรณ์
เต็มยศ ระบุชนิดสายสะพาย	สวมสายสะพายตามที่ระบุ (กรณีไม่ได้รับพระราชทานตามที่ระบุ สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน)	✓	-	✓
เต็มยศ ไม่ระบุชนิดสายสะพาย	สวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน	✓	-	✓
ครึ่งยศ	ไม่ต้องสวมสายสะพาย	✓	-	✓
ปกติขาว	ไม่ต้องสวมสายสะพาย	-	✓	-
ปกติขาว ประดับเหรียญ	ไม่ต้องสวมสายสะพาย	-	-	✓

การประดับโดยไม่มีสิทธิ
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 146 -

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

soc.go.th

0 2280 9000
 1862, 1863

ตัวอย่างการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ของสตรี ที่ได้รับพระราชทาน และยังไม่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กรณีแต่งเครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย

เช่น ม.ป.ช., ม.ว.ม., ป.ช., ป.ม.

เครื่องแบบเต็มยศ

ประดับดารา ดวงตรา
และสวมสายสะพายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์
เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา
เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึก
ในโอกาสต่าง ๆ
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบ
แบบบุรุษ

เครื่องแบบครึ่งยศ

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ
แต่ไม่สวมสายสะพาย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์
เช่น เหรียญจักรพรรดิมาลา
เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึก
ในโอกาสต่าง ๆ
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบ
แบบบุรุษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมมีดารา

เช่น ท.ช., ท.ม. (เดิมประดับหน้าบ่าเสื้อมีดารา)

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบ
ลอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตรา
ทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรา
จรดเจอนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทาน
มากกว่า 2 ดวง ควรประดับเพียง 2 ดวง
โดยให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมา
อยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า
ดารา ประดับอกเสื้อเบื้องซ้ายเช่นเดิม
เหรียญราชอิสริยาภรณ์
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา

เช่น ต.ช., ต.ม. (เดิมประดับหน้าบ่าเสื้อ)

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบ
ลอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตรา
ทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรา
จรดเจอนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทานมากกว่า 2 ดวง
ควรประดับเพียง 2 ดวง
ให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมา
อยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า
เหรียญราชอิสริยาภรณ์
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับอกเสื้อ

เช่น จ.ช., จ.ม., บ.ช., บ.ม., ร.ท.ช., ร.ท.ม., ร.ง.ช., ร.ง.ม.

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ
(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ห้อยกับแพรแถบแบบบุรุษ
ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
ร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์
และเหรียญที่พระราชทาน
เป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ

ผู้ที่ยังไม่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

ประดับแพรแถบ
เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึก
ในโอกาสต่าง ๆ แบบบุรุษ
ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

* ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

เสื้อเครื่องแบบพิธีการ มีมุมโลหะสีทองตราครุฑทึบ 3 คม หรือ 5 คม ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี
ฉบับที่ 71 (พ.ศ. 2523) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

soc.go.th
0 2280 9000
ต่อ 1862, 1863

ตัวอย่างการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ ของข้าราชการการเมืองสตรี กรณีแต่งเครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย

เช่น ม.ป.ช., ม.ว.ม., ป.ช., ป.ม.

เครื่องแบบเต็มยศ

ประดับดารา ดวงตรา
และสวมสายสะพายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์
เช่นเหรียญที่พระราชทาน
เป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบ
แบบบุรุษ

เครื่องแบบครึ่งยศ

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ
แต่ไม่สวมสายสะพาย

เหรียญราชอิสริยาภรณ์
เช่น เหรียญที่พระราชทาน
เป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบ
แบบบุรุษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมิตาราร

เช่น ท.ช., ท.ม. (เดิมประดับหน้าป้าเสื้อมิตาราร)

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบ
สอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตรา
ทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรา
จรดเงื่อนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทาน
มากกว่า 2 ดวง ควรประดับเพียง 2 ดวง
โดยให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมา
อยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า
ดารา ประดับอกเสื้อเบื้องซ้ายเช่นเดิม

เหรียญราชอิสริยาภรณ์
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา

เช่น ต.ช., ต.ม. (เดิมประดับหน้าป้าเสื้อ)

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ดวงตรา ห้อยกับแพรแถบสวมคอ แพรแถบ
สอดออกจากปกเสื้อตัวใน โดยให้ดวงตรา
ทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรา
จรดเงื่อนผ้าผูกคอ กรณีได้รับพระราชทานมากกว่า 2 ดวง
ควรประดับเพียง 2 ดวง
ให้ดวงตราที่มีลำดับเกียรติรองลงมา
อยู่ต่ำกว่าดวงตราที่มีลำดับเกียรติสูงกว่า

เหรียญราชอิสริยาภรณ์
ให้ประดับโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับอกเสื้อ

เช่น จ.ช., จ.ม., ป.ช., ป.ม., ร.ท.ช., ร.ท.ม., ร.ง.ช., ร.ง.ม.

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

(ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหมือนกัน)

ห้อยกับแพรแถบแบบบุรุษ
ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย
ร่วมกับเหรียญราชอิสริยาภรณ์
และเหรียญที่พระราชทาน
เป็นที่ระลึกในโอกาสต่าง ๆ

ผู้ที่ยังไม่เคยได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบเต็มยศและครึ่งยศ

ประดับแพรแถบ
เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึก
ในโอกาสต่าง ๆ แบบบุรุษ
ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

* ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

เสื้อเครื่องแบบพิธีการ มีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ 5 คุม
ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเครื่องแบบข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2552

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

soc.go.th
0 2280 9000
ต่อ 1862, 1863

การประดับเข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗
คู่กับเข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒
โดยเริ่มประดับตั้งแต่ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ด้านนอก : เข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

ด้านใน : เข็มที่ระลึกตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธี
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ตัวอย่าง เหรียญเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์

เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๙	เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐	เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๙	เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐	เหรียญรามมาลา	เหรียญกล้าหาญ
					

เหรียญชัยสมรภูมิ	เหรียญพิทักษ์ เสรีชน	เหรียญราชการ ชายแดน	เหรียญทองช้างเผือก/ เหรียญทองมงกุฎไทย	เหรียญเงินช้างเผือก/ เหรียญเงินมงกุฎไทย	เหรียญจักรมาลา / เหรียญจักรพรรดิมาลา
					

เหรียญฯ สถาปนา สมเด็จพระบรมฯ	เหรียญฯ ๖๐ พรรษา	เหรียญฯ บรมราชาภิเษก	เหรียญฯ สถาปนาสมเด็จพระเจ้า	เหรียญฯ ๗๒ พรรษา
				

ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พ.ศ. ๒๔๘๔
๒. พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๔๘๔
๓. พระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลา และเหรียญจักรพรรดิมาลา พ.ศ. ๒๔๘๔
๔. พระราชบัญญัติว่า ด้วยเหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึก พ.ศ. ๒๕๔๘
๕. พระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙
๖. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙
๗. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
๘. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑
๙. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒
๑๐. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2509

ในพระปรมาภิไธย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สัງวาลย์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ให้ไว้ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2509

เป็นปีที่ 21 ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2509"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่น พุทธศักราช 2478

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"เครื่องแบบ" หมายความว่า เครื่องแต่งกายทั้งหลายรวมทั้งเครื่องหมายต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแต่งกายอย่างอื่น ที่ได้กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นแต่ง

"เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น"* หมายความว่า สมาชิกสภาจังหวัด ข้าราชการส่วนจังหวัด ลูกจ้างประจำของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี เทศมนตรี พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำของเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยา รองปลัดเมืองพัทยา พนักงานเมืองพัทยา ลูกจ้างประจำของ เมืองพัทยา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา กรรมการสุขาภิบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้างประจำของสุขาภิบาลตามกฎหมายว่าด้วยสุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล ที่ปรึกษาสภาตำบล เลขานุการ สภาตำบล หรือเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างประจำอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล หรือ เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำ ตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการตำบล กรรมการหมู่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ตำบลและหมู่บ้านตาม กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหมายความรวมถึงผู้ได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมาย ว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา 5 ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบ และระเบียบ ในการแต่งเครื่องแบบของเจ้าหน้าที่ ส่วนท้องถิ่นแต่ละจำพวกหรือแต่ละชั้น ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 6 ผู้ใดไม่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบตามพระราชบัญญัตินี้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่งเครื่องแบบนั้นเพื่อจะให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนเป็นเจ้าหน้าที่ ส่วนท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพัน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก
กฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้
ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม 85 ตอนที่ 105 หน้า 830)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2542)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2509

หลักการ

ปรับปรุงการกำหนดลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบ และระเบียบในการแต่งเครื่องแบบ
ของ เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น

เหตุผล

เนื่องจากได้มีการกำหนดเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นไว้ในกฎกระทรวงหลายฉบับ อันเป็นผลให้
การใช้กฎหมายไม่สะดวก สมควรนำเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน
ประกอบกับได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับ สมควรแก้ไขเพิ่มเติม
เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นดังกล่าวให้สอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2542)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2509

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2509 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

(1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2529) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2509

(2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2530) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2509

(3) กฎกระทรวง ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2532) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าพนักงานท้องถิ่น พ.ศ. 2509

(4) กฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าพนักงานท้องถิ่น พ.ศ. 2509

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

"สมาชิกสภาท้องถิ่น" หมายความว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และให้หมายความรวมถึงสมาชิกสภา ตำบล ด้วย

"ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี เทศมนตรี นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

"พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงาน เทศบาล พนักงานเมืองพัทยา และพนักงานส่วนตำบล

"ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า ลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วน จังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

หมวด 1

ระเบียบสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 3 ระเบียบสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ให้มี 2 ชนิด คือ

(1) ระเบียบปฏิบัติราชการ มี 2 ประเภท

(ก) ระเบียบสีกากีคอพับ

(ข) ระเบียบสีกากีคอแบะ

(2) ระเบียบพิธีการ มี 5 ประเภท

(ก) ระเบียบปกติขาว

(ข) ระเบียบปกติกากีคอตั่ง

(ค) ระเบียบครึ่งยศ

(ง) ระเบียบเต็มยศ

(จ) ระเบียบสโมสร

ข้อ 4 ระเบียบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

(1) หมวก

ชายให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนัง หรือวัสดุเทียมหนังสีดำ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง สูง 6.5 เซนติเมตร

แบบ ที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวกติดครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง 4.5 เซนติเมตร

หญิงให้ใช้หมวกได้ 3 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของชายแบบที่ 1 แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากี สายรัดคางสีทอง กว้าง 1 เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักต้นสีทอง สูง 4.5 เซนติเมตร บนหมอนสีกากี

แบบที่ 3 หมวกหนีบสีกากี ด้านหามีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก 2 ดุม ติดซ้อนกันมีตราครุฑพ่าห์ภายในบัวกระหนก สูง 4.5 เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ 4 เซนติเมตร

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

(2) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 เสื้อคอพับ สีประเภสีกากี แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ 1 ดุม หรือแขนสั้น มีกระเป๋ายับติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ 1 กระเป๋า เป็นกระเป๋าสีเสื้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง 3.5 เซนติเมตร มีใบปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเป๋าสีเสื้อชนิดไม่มีแถบกลางกระเป๋าและใบปกกระเป๋าเป็นรูปสี่เหลี่ยม ผืนผ้า มุมกระเป๋าและมุมปกกระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม ที่ปากกระเป๋าทั้งสองข้างติดดุมข้างละ 1 ดุม สำหรับขัดใบปกกระเป๋า ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีสาคว้าง 3.5 เซนติเมตร ติดดุมตามแนวอกเสื้อ 5 ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอปลายมน ด้านไหล่กว้าง 4 เซนติเมตร ด้านคอกว้าง 3 เซนติเมตร ตอนกลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเจ็ดสีประเภสีกากี แขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำ เงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

แบบที่ 2 เสื้อคอแบะปล่อยเอว แบบคอตั้ง สีประเภสีกากี แขนสั้น ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีดุมที่อกเสื้อ 4 ดุม มีกระเป๋ายับติดภายนอกเป็นกระเป๋านบนและล่างอย่างละสองกระเป๋า กระเป๋านบนมีใบปกมนชายกลางแหลม มีแถบกว้าง 3.5 เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางกระเป๋าทางดิ่ง กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋ายามมีใบปกรูปตัด ที่ปากกระเป๋าทั้งสองกระเป๋ายับติดดุมข้างละ 1 ดุม สำหรับขัดกับใบปกกระเป๋าที่เอวด้านหลังคาดด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อ ขนาดกว้าง 5 เซนติเมตร ชายเสื้อที่ตะเข็บกลางหลังเปิดไว้ถึงผ้าคาดเอว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

ให้ใช้เสื้อแบบที่ 2 แทนเสื้อแบบที่ 1 ในโอกาสอันควร

ตามที่ใช้กับเสื้อทั้งสองแบบมีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุเดียวกับเสื้อ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรบนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านบนซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อได้ 4 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบเสื้อของชายแบบที่ 1

แบบที่ 2 เสื้อคอพับ สีประเภสีกากี สีอ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคว้างประมาณ 2.5 เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขนกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร เดินคิ้วด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่า มีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีดุม 5 ดุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่ามีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้าน เช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมรด้าน

ไหล่กว้าง 4 เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง 3 เซนติเมตร ตอนปลายขัดคมติดกับตัวเสื้อ การสวมสอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง

แบบที่ 3 เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีกากี สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีساب มีดุม 4 ดุม แขนยาวหรือแขนสั้นทาบชายกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ 2 และมีเส้นแนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ 2 ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรรฐสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อ เนื้อบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง 4 เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง 3 เซนติเมตร ตอนปลายขัดคมติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ 4 เสื้อคอแบะปล่อยเอว สีประเภทสีกากี สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีساب แขนยาวจรดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อย ทาบชายกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร ด้านหน้ามีคิ้วตามساب มีดุม 3 ดุม ต่อด้านหน้าและด้านหลังยาวตามตัว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอแบะทั้งสองข้าง และมีกระเป๋าล่างข้างละ 1 กระเป๋า เป็นกระเป๋าด้านเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋า

ดุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ 2 แบบที่ 3 และแบบที่ 4 เป็นดุมสีเดียวกับสีเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ 3 และแบบที่ 4 ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และคาดเข็มขัดตาม (5) แบบที่ 2 ทับเอวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ 1 หรือแบบที่ 2 โดยใช้เสื้อเชิ้ตประเภทสีกากีแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำ เงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้าย

(3) อินทรรฐ ให้ใช้อินทรรฐอ่อน มีเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรฐสำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรรฐ 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร ติดทับอยู่บนปลอกพื้นสีกากียาว 5 เซนติเมตร และมีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 2 เซนติเมตร เป็นรูปรัฐธรรมนูญประดิษฐานบนพานสองชั้นภายในบัวกระหนกติดทับบนอินทรรฐ

สำหรับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีแถบกว้าง 2 เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรรฐ 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 2 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร ติดทับอยู่บนปลอกพื้นสีกากียาว 5 เซนติเมตร เฉพาะนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง ขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 2 เซนติเมตร เป็นรูป รัฐธรรมนูญประดิษฐานบนพานสองชั้นภายในบัวกระหนก ติดทับบนอินทรรฐ

สำหรับสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล มีแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรรฐ 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร ติดทับอยู่บนปลอกพื้นสีกากียาว 5 เซนติเมตร และมีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง ขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 2 เซนติเมตร เป็นรูปรัฐธรรมนูญประดิษฐานบนพานสองชั้นภายในบัวกระหนก ติดทับบนอินทรรฐ

สำหรับนายกเทศมนตรี เทศมนตรี นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีแถบกว้าง 2 เซนติเมตร ติดทางต้น อินทรี 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 2 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร ติดทับอยู่บนปกพื้นสีกากียาว 5 เซนติเมตร เฉพาะนายกเทศมนตรี นายก เมืองพัทยา ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง ขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 2 เซนติเมตร เป็นรูปรัฐธรรมนูญประดิษฐ์บนพานสองชั้น ภายในบัวกระหนก ติดทับบน อินทรี

แถบดีงกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบดีงกล่าวให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรี ทับอยู่บนปกพื้น สี กากี แถบแรกห่างจากต้นอินทรี 5 มิลลิเมตร และแถบดีงกล่าวไปเว้นระยะห่างกัน 5 มิลลิเมตร

การใช้เครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรี ให้ใช้กับเสื้อแบบที่ 1 สำหรับชาย และแบบที่ 2 และแบบที่ 3 สำหรับหญิง

(4) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภทสีกากียาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภทสีกากีได้ 5 แบบ

แบบที่ 1 กางเกง อนุโลมตามแบบกางเกงของชาย

แบบที่ 2 กางเกงยาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ 1 นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ ได้ มีซิปล้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ 3 กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ 4 กระโปรงมีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ 5 กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ มีซิปล้านหน้าและด้านหลัง

(5) เข็มขัด

ชายให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีกากี กว้าง 3 เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูป สี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายใน กว้าง 3.5 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร มีรูปครุฑนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง 1 เซนติเมตร

หญิงให้ใช้เข็มขัดได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบเข็มขัดของชาย

แบบที่ 2 เข็มขัดผ้าสีประเภทสีกากีสีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง 2.5 เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมหุ้มผ้า

การใช้เข็มขัดแบบที่ 1 ให้คาดทับกระโปรง และแบบที่ 2 ให้คาดทับเสื้อ

(6) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้า สี เดียวกับรองเท้า

หญิงให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้า ไม่มี ลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน 10 เซนติเมตร

(7) เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง 2 เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

(8) ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อพื้นสีดำ ขนาดกว้าง 2.5 เซนติเมตร ยาว 7.5 เซนติเมตร ตัวอักษรสีขาว แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่งในการบริหารงานหรือชื่อตำแหน่งในสายงานตามที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลกำหนด ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านาง

(9) เครื่องหมายแสดงประเภท

ให้มีเครื่องหมายแสดงประเภทสำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบ ขนาดสูง 4 เซนติเมตร กว้าง 3 เซนติเมตร เป็นรูปอักษร "อบจ" ภายในบัวกระหนกติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

สำหรับสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และเทศมนตรี ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 3 เซนติเมตร เป็นรูปอักษร "ท" ภายในบัวกระหนกติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

สำหรับสมาชิกสภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา และรองนายกเมืองพัทยา ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 3 เซนติเมตร เป็นรูปอักษร "พ" ภายในบัวกระหนกติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบ ขนาดสูง 3 เซนติเมตร กว้าง 3 เซนติเมตร เป็นรูปอักษร "อบต" สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และ "ต" สำหรับสมาชิกสภาตำบล ภายในบัวกระหนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

ข้อ 5 เครื่องแบบพิธีการ

(1) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวก

ชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทอง กว้าง 1 เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง 5 เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

หญิงให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทอง มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีขาวที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง 4.5 เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(ข) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านาง

หญิงให้ใช้เสื่อนอกคอแปะสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้าน แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง 4 ตะเข็บ ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ที่แนวسابอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร 3 ดุม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และดุม 5 ดุม สำหรับแบบเสื้อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ 1 กระเป๋า เป็นกระเป๋าจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อด้านซ้าย

(ค) อินทรธนู สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีอินทรธนูแข็ง กว้าง 4 เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทึบสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักด้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรธนู

สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล ให้มีอินทรธนูแข็งกว้าง 4 เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทึบสีดำ มีแถบสีน้ำเงินกว้าง 1 เซนติเมตร ติดตรงกลางส่วนยาว ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักด้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรธนู

ผู้บริหารท้องถิ่น พื้นสีดำ ปักด้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรธนู

(ง) เครื่องหมายแสดงประเภท

ให้ใช้เครื่องหมายแสดงประเภทเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ

สำหรับนายกเทศมนตรีเทศบาลนคร และนายกเมืองพัทยา ให้มีสายสร้อยสีทองลงยาเป็นลายดอกกรักร้อยกลางสายสร้อย มีอักษร "น" หรือ "พ" ลงยาสีขาว ห้อยดวงตราเครื่องหมายประจำเทศบาลหรือเมือง พัทยา คล้องคอ เครื่องหมายนี้ให้ประดับได้ในโอกาสอันควร

(จ) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวขาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า 2 เกล็ด และด้านหลัง 2 เกล็ด ยาวปิดเข้าปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอป้าน

(ฉ) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าน้ำแข็งหรือรองเท้าดำหนังสีน้ำตาล ถุงเท้าสีดำ

หญิงให้ใช้รองเท้าน้ำแข็งหรือรองเท้าดำหนังสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน 10 เซนติเมตร ถุงเท้าขาวสีเนื้อ

(2) เครื่องแบบปกติภาคีคือตั้ง ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก หมอนสีทึบสำหรับปักครุฑพ่าห์ เสื้อและกางเกงหรือกระโปรงเป็นประเภทสีทึบ

(3) เครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรง ให้ใช้ผ้าสีทึบหรือสีน้ำเงิน ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(4) เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

(5) เครื่องแบบสโมสร

สำหรับชายมี 3 แบบ คือ

(ก) เครื่องแบบสโมสร ก. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ

(ข) เครื่องแบบสโมสร ข. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ก. เว้นแต่

เสื้อ ให้ใช้เสื้อโสรสีขาวทำด้วยผ้าสักหลาดหรือเสิร์จ เปิดอกปาดเอว มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ 3 ดุม ที่ระหว่างอกกับเอวข้างละ 3 ดุม และที่บรรจบเสื้อมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ข้างละ 1 ดุม ดุมคู่นี้มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน ประกอบด้วย เสื้อกั๊กสีขาวดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ 3 ดุม และเสื้อเชิ้ตสีขาวอกแข็ง ข้อมือแข็ง คอเชิ้ตชั้นเดียวแบบปักผีเสื้อผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหูกระต่าย

เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้ติดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

(ค) เครื่องแบบสโมสร ค. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ข. เว้นแต่เสื้อเชิ้ตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชิ้ตคออ่อนสีขาว และเสื้อกั๊กให้ใช้แพรแถบสีเดียวกับกางเกงรัดเอวแทน แพรแถบนี้ส่วนกลางด้านหน้ากว้าง 12 เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างเรียวกว้าง 11 เซนติเมตร ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะคาดทางด้านหลัง

สำหรับหญิง ให้แต่งตามสมัยนิยม

หมวด 2

เครื่องแบบพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ 6 เครื่องแบบปฏิบัติราชการของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีหนูให้มีเครื่องหมายอินทรีหนู ดังต่อไปนี้

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 7 ขึ้นไป มีแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรีหนู 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 5 และระดับ 6 มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 3 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 3 และระดับ 4 มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 2 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 2 มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 1 แถบ ขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 1 เซนติเมตร

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 1 มีแถบกว้าง 5 มิลลิเมตร 2 แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน 5 มิลลิเมตร

สำหรับพนักงานเทศบาลวิสามัญ มีแถบเช่นเดียวกับพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่แถบที่ขมวดเป็นวงกลมนั้นให้ขมวดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส

แถบลักษณะให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรีหนู ทับอยู่บนปกอกพื้นสีกาก็ แถบแรกห่างจากต้นอินทรีหนู 5 มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระหว่างกัน 5 มิลลิเมตร

เครื่องหมายแสดงประเภท ให้เป็นไปตามข้อ 4 (9) แล้วแต่กรณี

ข้อ 7 เครื่องแบบพิธีการของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับ เครื่องแบบสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีหนูให้มีอินทรีหนูแข่งกว้าง 4

เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีกหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอ ปลายมนติดคุมโลหะสีทองตรา ครุฑพ่าห์ ขนาดเล็ก อินทรีนูนมีลายดังนี้

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 7 ขึ้นไป มีแถบสีทองกว้าง 5 เซนติเมตรเป็น ขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรีนูน

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 5 และระดับ 6 มีแถบสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก 3 ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนูนไม่เกิน 3 ใน 4 ส่วน ของอินทรีนูน

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 3 และระดับ 4 มีแถบสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก 2 ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนูนไม่เกินครึ่งหนึ่งของ อินทรีนูน

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 2 มีแถบสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร เป็นขอบและ ปักด้น สีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก 1 ดอก ไม่เกิน 1 ใน 4 ส่วนของอินทรีนูน

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ 1 มีแถบสีทองกว้าง 5 มิลลิเมตร เป็นขอบ

หมวด 3

เครื่องแบบลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ 8 เครื่องแบบลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะและส่วนประกอบ เช่นเดียวกับเครื่อง แบบสีกากีคอพับของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนูนให้ใช้อินทรีนูนอ่อน มีเครื่องหมายบนอินทรีนูน ดังต่อไปนี้

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป มี แถบกว้าง 3 เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรีนูน 1 แถบ และแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ 5 และ ระดับ 6 มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 3 แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ 3 และ ระดับ 4 มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 2 แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ 2 มีแถบ กว้าง 1 เซนติเมตร 1 แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ 1 มีแถบ กว้าง 5 มิลลิเมตร 2 แถบ

แถบลูกจ้างให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรีนูนทับอยู่บนปลอกพื้นสี กากี แถบแรกห่างจากต้นอินทรีนูน 5 มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน 5 มิลลิเมตร

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีกากีแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ ภายในเสื้อใต้คุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋า บนซ้าย

หมวด 4

เครื่องแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล

ข้อ 9 เครื่องแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ให้มี 2 ชนิด คือ

- (1) เครื่องแบบปฏิบัติราชการ มี 1 ประเภท คือ เครื่องแบบสีกากีคอพับ
- (2) เครื่องแบบพิธีการ มี 3 ประเภท
- (ก) เครื่องแบบปกติขาว
- (ข) เครื่องแบบครึ่งยศ
- (ค) เครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ 10 เครื่องแบบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

- (1) หมวก

ชายให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง 1 เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราราชสีห์ภายในซุ้มลายกระหนกดุนูนพื้นแฉะเป็นเส้น ตอนล่างมีแถบโค้งรับ บรรจุด้วยตัวอักษรมีข้อความว่า "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" ทำด้วยโลหะสีทอง สูง 7 เซนติเมตร

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับแบบที่ 1 แต่สูง 4.5 เซนติเมตร หญิงให้ใช้หมวกได้ 3 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของชายแบบที่ 1 แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากี สายรัดคางหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง 1 เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพับหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับหมวกของชายแบบที่ 2

แบบที่ 3 หมวกหมิ่นสีกากี ด้านหน้ามีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก 2 ดุม ติดซ้อนกันมีตราเช่นเดียวกับหมวกของชายแบบที่ 2 ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ 4 เซนติเมตร

การสวมหมวก ให้สวมหมวกในโอกาสอันควร

- (2) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อคอพับ สีประเภทสีกากีแขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ 1 ดุม หรือแขนสั้นมีกระเป๋ายับติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ 1 กระเป๋ เป็นกระเป๋าสีมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางดิ่ง กว้าง 3.5 เซนติเมตร มีใบปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม ที่ปากกระเป๋ทั้งสองข้างติดดุมข้างละ 1 ดุม สำหรับขัดใบปก

กระเป๋ ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีสาคกว้าง 3.5 เซนติเมตร ติดคุมตามแนวอกเสื้อ 5 ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อยาว ตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง 4.5 เซนติเมตร ด้านคอกว้าง 3.5 เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ

ดุมที่ใช้กับเสื้อมีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุเดียวกับสีเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีกากีแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋บนซ้าย หญิงให้ใช้เสื้อได้ 3 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบเสื้อของชาย

แบบที่ 2 เสื้อคอพับ สีประเภทสีกากีอ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคกว้างประมาณ 2.5 เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขนกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกเล็กน้อย ทลชายกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร เดินคิ้วด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่ามีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีดุม 5 ดุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลังมีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้าน เช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง 5 เซนติเมตร ด้านคอกว้าง 3 เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ 3 เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีกากีสีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาค ด้านหน้ามีคิ้วตามสาค มีดุม 4 ดุม แขนยาวหรือแขนสั้น ทลชายกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ 2 และมีเส้นแนวตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ 2 ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่า เย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง 4 เซนติเมตร ด้านคอกว้าง 3 เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ 2 ให้สอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง และคาดเข็มขัดทับขอบกระโปรงและการสวมเสื้อแบบที่ 3 ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และคาดเข็มขัดตรา (5) แบบที่ 2 ทับเองเสื้อ

ดุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ 2 และแบบที่ 3 เป็นดุมสีเดียวกับสีเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ 1 หรือแบบที่ 2 โดยใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีกากีแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋บนซ้าย

(3) อินทราวุธ ให้ใช้อินทราวุธอ่อน มีเครื่องหมายบนอินทราวุธ ดังต่อไปนี้

กำนัน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 3 แถบ

ผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 2 แถบ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดทางตันอินทราวุธ 1 แถบ และแถบกว้าง 5 มิลลิเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ

สารวัตรกำนัน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 1 แถบ

แพทย์ประจำตำบล มีแถบตามจำนวน ขนาดและลักษณะเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลือง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรีทาบอยู่บนปลอกพื้นสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี 5 มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน 5 มิลลิเมตร ให้เหลือปลอกพื้นสีดำขนาดกว้าง 5 มิลลิเมตร อยู่ตอนบนของแถบสุดท้าย และเหนือปลอกพื้นสีดำ 5 มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายโลหะสีทองเป็นรูปราชสีห์อยู่ภายในวงรีดุนนูนมีลายประกอบ ขนาดสูง 2 เซนติเมตร กว้าง 2.5 เซนติเมตร พื้นลงยา โดยสีแดงแสดงความหมายของตำแหน่ง ดังนี้

ก้าน สรรวัตรก้าน สีแดง

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

แพทย์ประจำตำบล สีเขียว

(4) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภทสีกาบิยาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภทสีกาบิก็ได้ 5 แบบ

แบบที่ 1 กางเกง อนุโลมตามแบบกางเกงของชาย

แบบที่ 2 กางเกงยาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ 1 นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิปปาด้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ 3 กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบนเล็กน้อย

แบบที่ 4 กระโปรงมีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้าปลายบนเล็กน้อย

แบบที่ 5 กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

(5) เข็มขัด

ชายให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีกาบิ กว้าง 3 เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสีเหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมนกว้าง 3.5 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร มีรูปราชสีห์ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทองกว้าง 1 เซนติเมตร

หญิงให้ใช้เข็มขัดได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบเข็มขัดของชาย

แบบที่ 2 เช่นเดียวกับเข็มขัดของชาย แต่ด้ายถักกว้าง 2.5 เซนติเมตร หัวเข็มขัดกว้าง 3 เซนติเมตร ยาว 4 เซนติเมตร การใช้เข็มขัดแบบที่ 1 ให้คาดทับกระโปรง และแบบที่ 2 ให้คาดทับเสื้อ

(6) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้า สีเดียวกับรองเท้า

หญิงให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน 10 เซนติเมตร

(7) เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง 2.5 เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

(8) ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อพื้นสีดำ ขนาดกว้าง 2.5 เซนติเมตร ยาว 7.5 เซนติเมตร ตัวอักษรสีขาวแสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่ง ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านขวา

ข้อ 11 เครื่องแบบพิธีการ

(1) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวก

ชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทอง กว้าง 1 เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราราชสีห์ภายในซุ้มลายกระหนก ตอนล่างมีแถบโค้งรับปักด้วยด้นสีทอง สูง 7 เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

หญิงให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ 2 หมวกเก็บทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทอง มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ 1 ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับหมวกของชาย เครื่องแบบปกติขาว สูง 4.5 เซนติเมตร

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(ข) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 ดุม

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อนอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้าน แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง 4 ตะเข็บ ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่แนวسابอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร ดุม 3 ดุม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และ 5 ดุม สำหรับแบบเสื้อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ 1 กระเป๋า เป็นกระเป๋าสองช่องเย็บเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อด้านซ้าย

(ค) อินทธนู

ให้ใช้อินทธนูแข็ง ดันอินทธนูกว้าง 5 เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสักหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอกว้าง 4 เซนติเมตร ปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก มีเครื่องหมายบนอินทธนู ดังต่อไปนี้

ก้านัน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 3 แถบ

ผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 2 แถบ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร ติดทางดันอินทธนู 1 แถบ และแถบกว้าง 5 มิลลิเมตร ติดเรียงต่อไปอีก 1 แถบ

สารวัตรกำนัน มีแถบกว้าง 1 เซนติเมตร 1 แถบ

แพทย์ประจำตำบล มีแถบตามจำนวน ขนาดและลักษณะเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน

แถบดังกล่าวให้ใช้แถบดินสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรี ๓๖ อยู่บนพื้นสีน้ำตาลสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร ตอนบนห่างจากแถบสุดท้าย ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายเช่นเดียวกับที่ใช้ประดับอินทรีอ่อน

(ง) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวยาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า ๒ เกล็ด และด้านหลัง ๒ เกล็ด ยาวปิดเข้าปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอปาน

(จ) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าน้ำส้นหลังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำชนิดผูก ถุงเท้าสีดำ

หญิงให้ใช้รองเท้าน้ำส้นหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

(๒) เครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรง ให้ใช้ผ้าสีน้ำตาลหรือสีน้ำเงินดำประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๓) เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

หมวด ๕

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเครื่องหมาย

ข้อ ๑๒ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ปฏิบัติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ผู้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้

ข้อ ๑๓ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของทางราชการ หรือที่ทางราชการรับรองให้ติดเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของสถาบันการศึกษานั้นได้

หมวด ๖

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๔ ผู้ได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ให้ใช้เครื่องแบบ เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นประจำการตามสังกัดนั้น ๆ เว้นแต่ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างซ้ายและเครื่องหมาย นก ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างขวา

ข้อ ๑๕ การแต่งเครื่องแบบให้อนุโลมแต่งตามหมายกำหนดการของสำนักพระราชวัง คำสั่งหรือกำหนดการ ของทางราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา สภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่อาจแต่งเครื่องแบบตามหมายกำหนดการนั้นได้ ให้แต่งเครื่องแบบเช่นเดียวกับใน โอกาสไปงานพิธี

ข้อ ๑๖ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีหรือเขียนรูปตัวอย่างเครื่องแบบนี้ขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน และสอดส่อง ควบคุมการแต่งเครื่องแบบให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

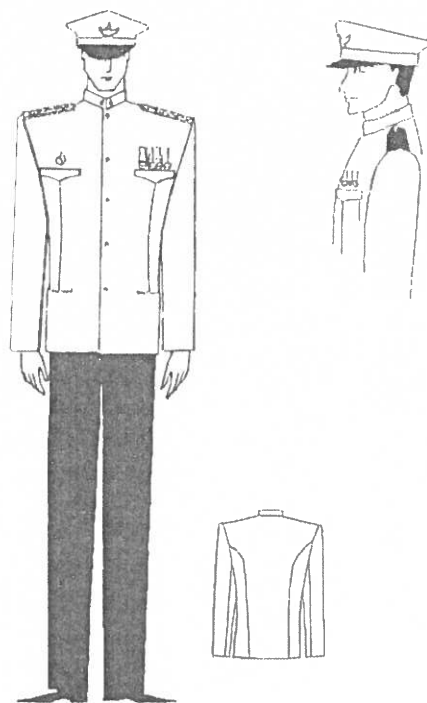

(นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

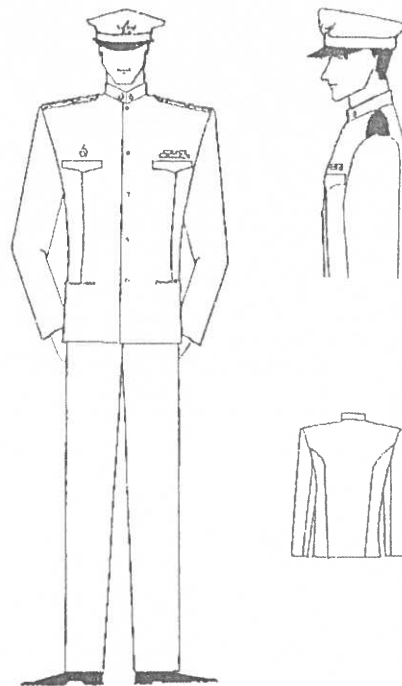
ตัวอย่างรูปแบบของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น
ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2542

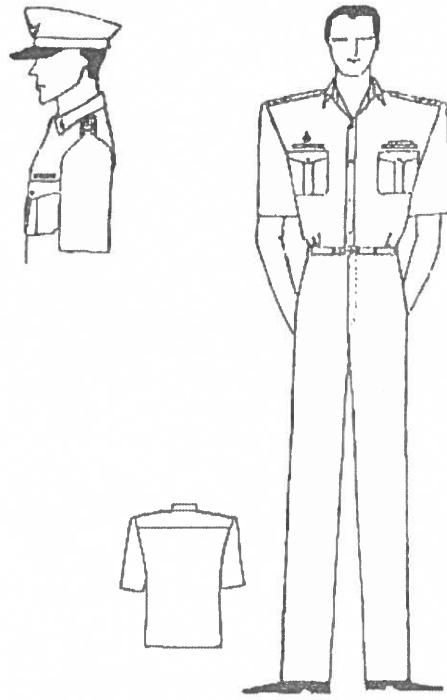
เครื่องแบบครึ่งยศ (ชาย)

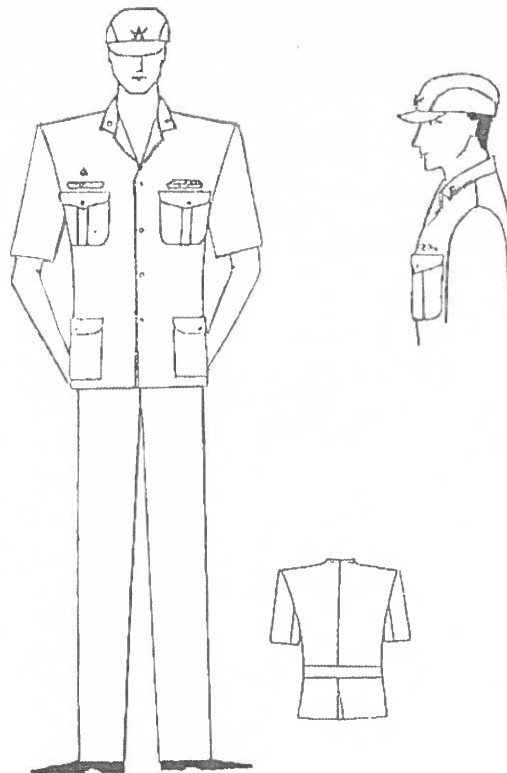
เครื่องแบบครึ่งยศ(หญิง)

เครื่องแบบปกติขาว(ชาย)

เครื่องแบบสีกากีคอพับ แขนสั้น(ชาย)

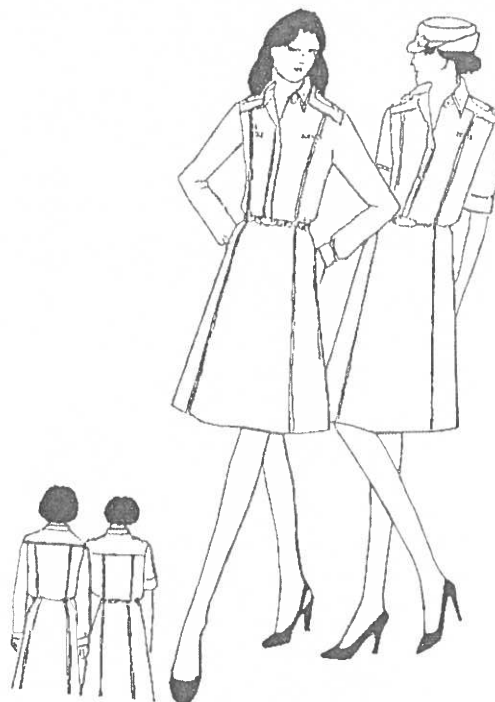

เครื่องแบบสีกากีคอแบะ(ชาย)

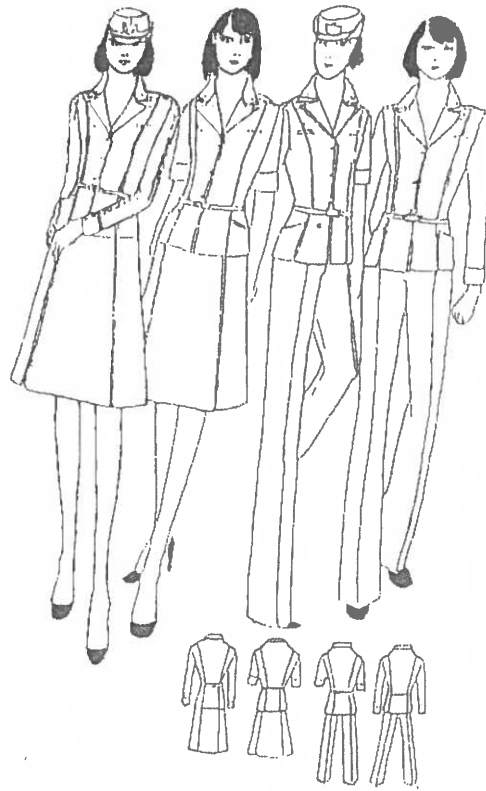
เครื่องแบบปฏิบัติราชการ (หญิง)

สวมทับกระโปรงกางเกง

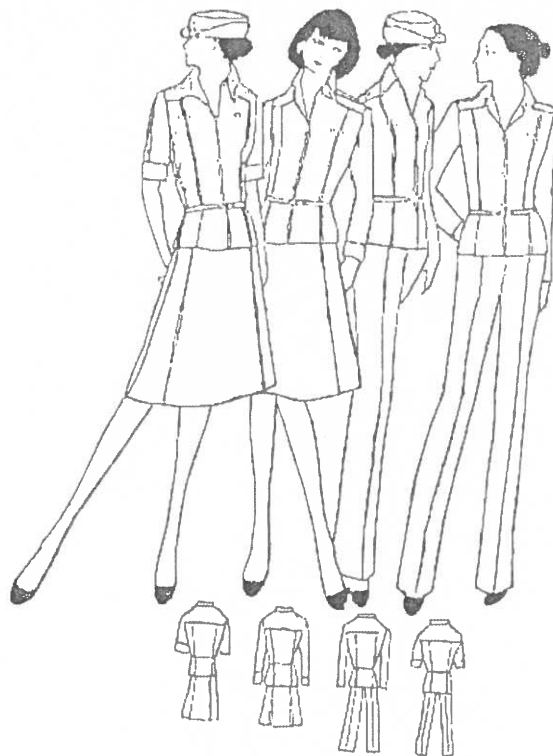

เครื่องแบบสีกากีคอพับ (หญิง)

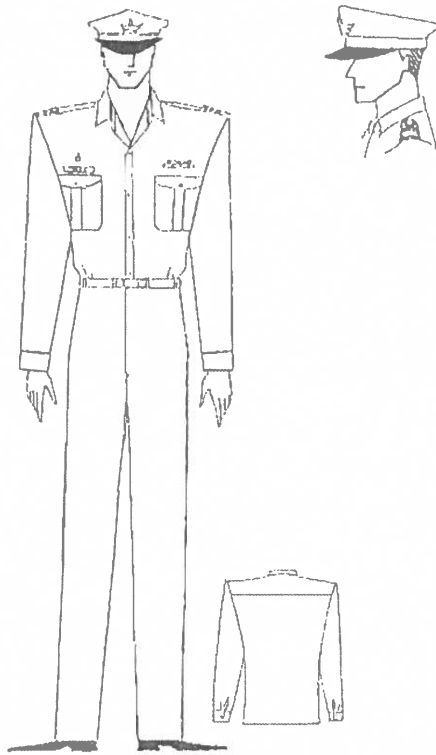
แสดงแบบเสื้อ (แบบที่ 2) สวมทับกระโปรง (แบบที่ 4)

เครื่องแบบสีกากีคอเบาะ (หญิง)
 สวมทับกระโปรง (แบบที่ 4) และกางเกง (แบบที่ 2)

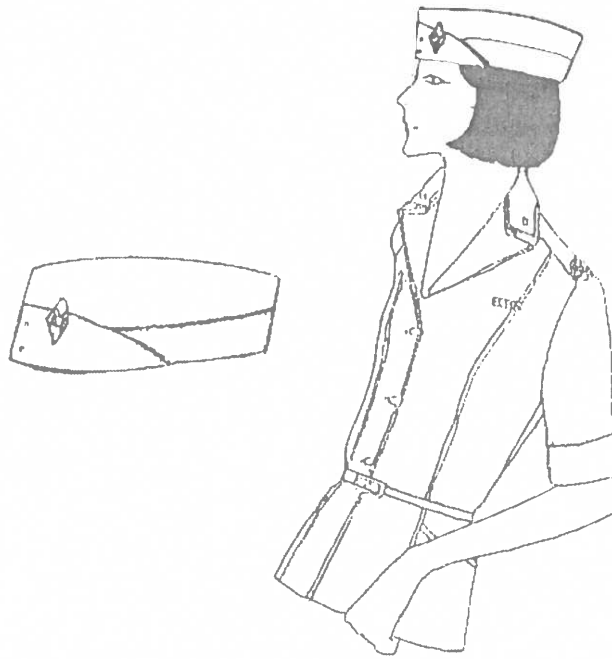
เครื่องแบบสีกากีคอพับปล่อยเอว (หญิง)
 สวมทับกระโปรง (แบบที่ 4) และกางเกง (แบบที่ 2)

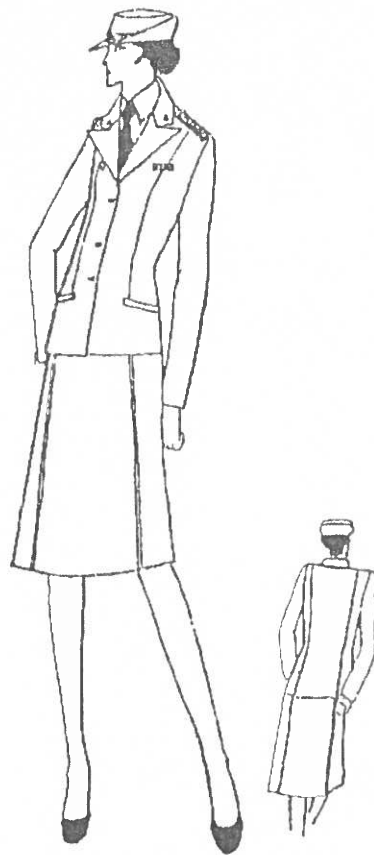
เครื่องแบบสีกากีคอพับ แขนยาว(ชาย)

เครื่องแบบสีกากีคอแบะสวมกับหมวกแก๊ปทรงอ่อน (แบบที่ 2)
(หญิง)

เครื่องแบบสีกากีคอแบะ (หญิง)
 สวมกับหมวกหนึบสีกากี (แบบที่ 3)

เครื่องแบบปกติขาว(หญิง)

เทศบาล

เมืองพัทยา

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนตำบล

สภาตำบล

ตัวอย่างเครื่องแบบปฏิบัติราชการ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน

และแพทย์ประจำตำบล ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2542)

เสื้อ

1. ชาย มีแบบเดียว

2. หญิงมี 3 แบบ

เสื้อสีกากีคอพับแขนยาวหรือแขนสั้น

1. अनुโลมตามแบบเสื้อของชาย

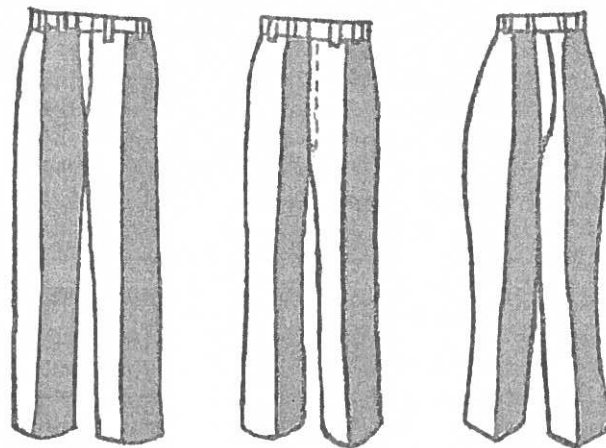

2. เสื้อคอพับสีอ่อนกว่าหรือ
กางเกง กระโปรง

1. ชาย มีแบบเดียว

3. เสื้อคอพับปล่อยเอวสีกาเกี สีเดียวกับกระโปรง

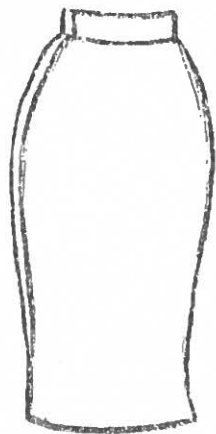
2. หญิงมี 5 แบบ

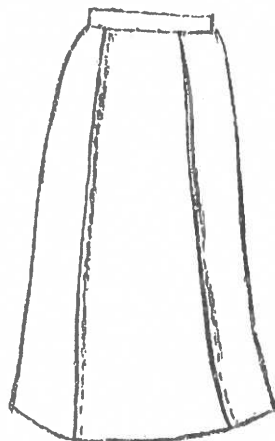
กางเกงสีกาเกี แบบราชการไม่พับปลายขา

2. กางเกงขาตรง ไม่พับปลาย

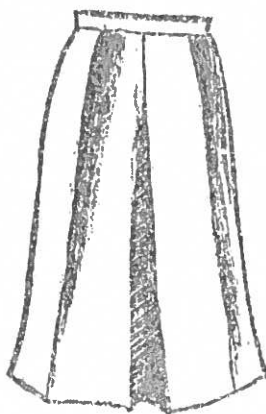
1. อนุโลมตามแบบชาย

๓. กระโปรงยาวปิดเช้า

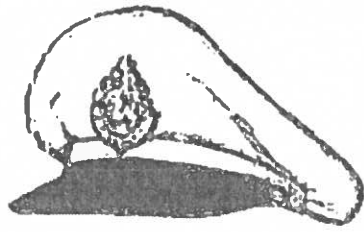
๔. กระโปรงมีตะเข็บหน้าหลัง
ปลายบานเล็กน้อย

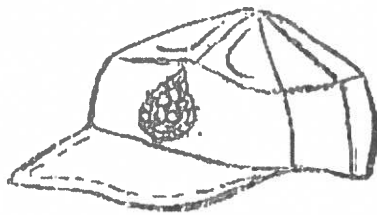
๕. กระโปรงกางเกง

หมวกสี่กาก็

ชาย มี ๒ แบบ

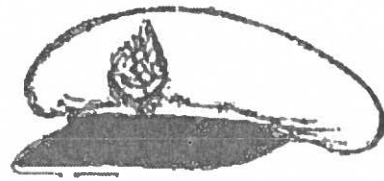

๑. หมวกทรงหม้อตาล
หน้าหมวกโลหะสีทอง สูง ๗ ซม.

๒. หมวกแก๊ปทรงอ่อน
หน้าหมวกโลหะสีทอง สูง ๔.๕ ซม.

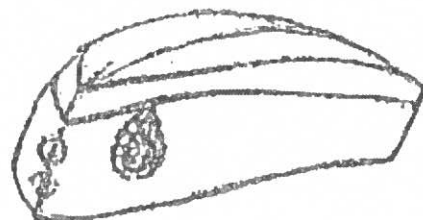
หญิง มี ๓ แบบ

๑. หมวกทรงหม้อตาลทรงอ่อน
หน้าหมวกโลหะสีทอง สูง ๗ ซม.

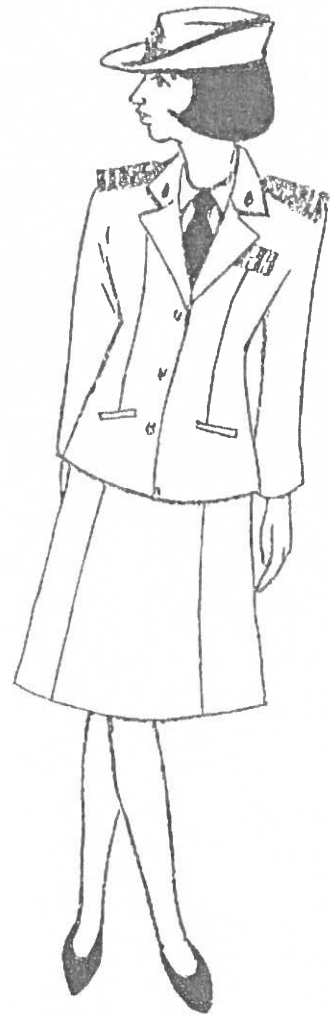
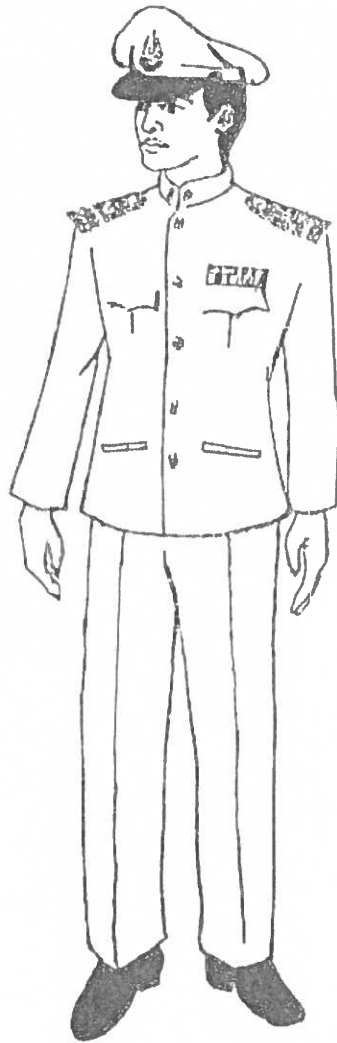
๒. หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีก
หน้าหมวกโลหะสีทอง สูง ๔.๕ ซม.

๓. หมวกหมิ่น
หน้าหมวกโลหะสีทอง สูง ๔.๕ ซม.
ด้านหน้าติดตุ้มโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ๒ คู่

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน
และแพทย์ประจำตำบล ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2542

1. เครื่องแบบปกติขาว

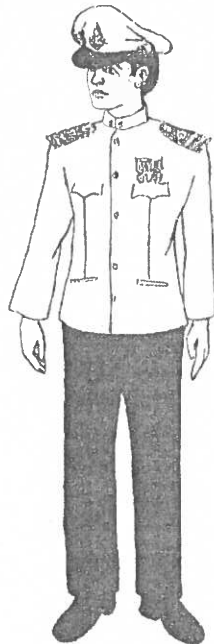
ชาย

- หมวกทรงหม้อตาล สีขาว
- เสื้อแบบราชการสีขาว
- กางเกงแบบราชการสีขาว
- ไม่พับปลายขา รองเท้า
- หุ้มส้นหรือหุ้มข้อสีดำ
- ถุงเท้าดำ

หญิง

- เสื้อคอแบะ 2 แบบ
 1. แบบคอแหลม ดุมโลหะ 3 ดุม
 2. แบบคอป้าน ดุมโลหะ 5 ดุม
- เสื้อคอแหลมใช้กระโปรงมีเกด ยาวปิดเข้าปลายบานเล็กน้อย
- เสื้อคอป้าน ใช้กระโปรงยาวปิดเข้าปลายปานเล็กน้อย
- รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำแบบปิดปลาย
- ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

2. เครื่องแบบครึ่งยศ

ชาย

- กางเกงผ้าสักหลาด
- หรือเสิร์จสีดำ ประดับ
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์

หญิง

- กระโปรงผ้าสักหลาด
- หรือเสิร์จสีดำ ประดับ
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์

3. เครื่องแบบเต็มยศ

ชาย

- กางเกงผ้าสักหลาด
หรือเสิร์จสีดำ
สวมสายสะพาย

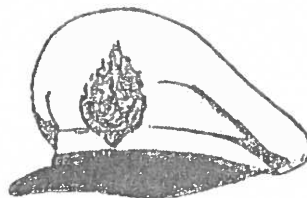

หญิง

- กระโปรงผ้าสักหลาด
เสิร์จสีดำ
สวมสายสะพาย

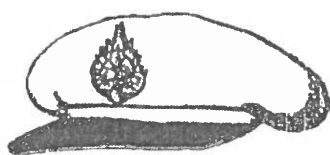
หมวกสำหรับเครื่องแบบพิธีการ

ชาย มี ๑ แบบ

- หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

หญิง มี ๒ แบบ

๑. หมวกทรงหม้อตาลทรงอ่อนสีขาว

๒. หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๓) และ (๔) ของบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น” ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) พนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ หมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณ หมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

(๔) ลูกจ้างประจำ ได้แก่ ลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในหมวด ๒ เครื่องแบบพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๒

เครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ เครื่องแบบปฏิบัติราชการของพนักงานส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนุให้ใช้อินทรีนุอ่อนมีลาย ดังต่อไปนี้

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ระดับสูง และตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับสูง มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางด้านอินทรีนุ ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบแรกห่างจากด้านอินทรีนุ ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร และบนกึ่งกลางแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ให้ติดตราครุฑพ่าห์ ทำด้วยโลหะสีทองสูง ๒.๕ เซนติเมตร

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ระดับต้นและระดับกลาง ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับต้นและระดับกลาง มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางด้านอินทรีนุ ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบแรกห่างจากด้านอินทรีนุ ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน และตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบแรกห่างจากด้านอินทรีนุ ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบแรกห่างจากด้านอินทรีนุ ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานส่วนท้องถิ่น ประเภทพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานบริหารสถานศึกษา สายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอน ให้ใช้อินทรีนุและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีนุ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดให้ใช้เครื่องหมายตำแหน่งของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยอนุโลม

ทั้งนี้ อินทธรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทธรณูให้เป็นไปตามภาพเครื่องหมายอินทธรณูท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๗ เครื่องแบบพิธีการของพนักงานส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบพิธีการของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทธรณูให้ใช้อินทธรณูแข่งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่าพื้นสีกหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดมุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก อินทธรณูมีลาย ดังนี้

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ระดับสูง และตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับสูง มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทธรณู และให้มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร ปิดที่ฐานด้านล่างของอินทธรณู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ระดับต้นและระดับกลาง และตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ระดับต้นและระดับกลาง มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทธรณู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน และตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทธรณูไม่เกิน ๓ ใน ๔ ส่วนของอินทธรณู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทธรณู ไม่เกินครึ่งหนึ่งของอินทธรณู

พนักงานส่วนท้องถิ่น ประเภทพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานบริหารสถานศึกษา สายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอน ให้ใช้อินทธรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทธรณูตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดให้ใช้เครื่องหมายตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอนุโลม

ทั้งนี้ อินทธรณูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทธรณูให้เป็นไปตามภาพเครื่องหมายอินทธรณูท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในหมวด ๓ เครื่องแบบลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๓
เครื่องแบบลูกจ้างประจำ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘ เครื่องแบบปฏิบัติงานของลูกจ้างประจำมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสีกากีคอปของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรี ให้ใช้อินทรีอ่อนสีเหลืองหรือสีทอง อินทรีมีลาย ดังต่อไปนี้

ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๑๖,๑๙๐ บาท ขึ้นไป มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร และมีวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร อยู่เหนือแถบบน

ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๗,๑๔๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๖,๑๙๐ บาท มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร และมีวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร อยู่เหนือแถบบน

ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๔,๘๗๐ บาท แต่ไม่ถึง ๗,๑๔๐ บาท มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และมีวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร อยู่เหนือแถบบน

ทั้งนี้ อินทรีและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรีให้เป็นไปตามภาพเครื่องหมายอินทรีนุทท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘/๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

“ข้อ ๘/๑ เครื่องแบบพิธีการของลูกจ้างประจำมี ๓ ประเภท คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีให้ใช้อินทรีแข่งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีกาสีดำ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายดอกประจายามและใบเทศ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมน ติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก อินทรีมีลาย ดังต่อไปนี้

ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๑๖,๑๙๐ บาท ขึ้นไป มีลายดอกประจายามและใบเทศ ๓ ข้อ
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๗,๑๔๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๖,๑๙๐ บาท มีลายดอกประจายามและใบเทศ ๒ ข้อ

ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๔,๘๗๐ บาท แต่ไม่ถึง ๗,๑๔๐ บาท มีลายดอกประจายามและใบเทศ ๑ ข้อ

(๒) เครื่องแบบครึ่งยศ มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวของลูกจ้างประจำ เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๓) เครื่องแบบเต็มยศ มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศของลูกจ้างประจำ สวมสายสะพาย

ทั้งนี้ อินทราวุธและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราวุธให้เป็นไปตามภาพเครื่องหมายอินทราวุธท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๗ ให้เพิ่มภาพท้ายกฎกระทรวงนี้เป็นภาพเครื่องหมายอินทราวุธท้ายกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

ข้อ ๘ พนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ และพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานบริหารสถานศึกษา สายงานนิเทศการศึกษา และสายงานการสอนนอกประจำการ ผู้ใดที่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้คงใช้เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น และเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราวุธได้ตามเดิมต่อไป

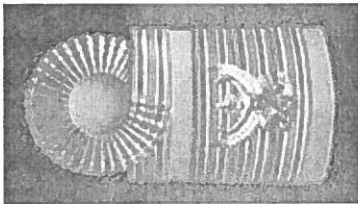
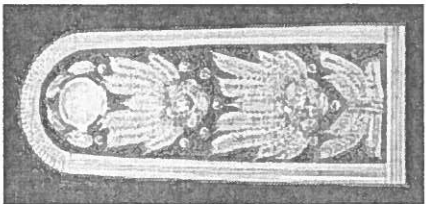
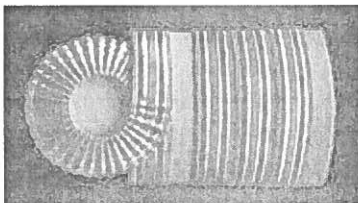
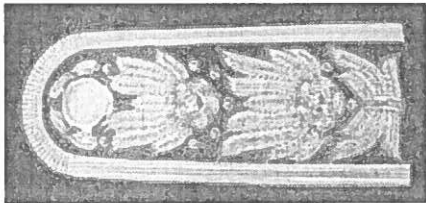
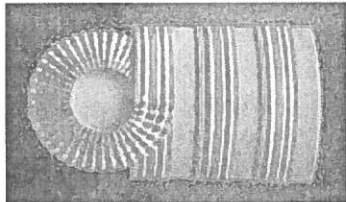
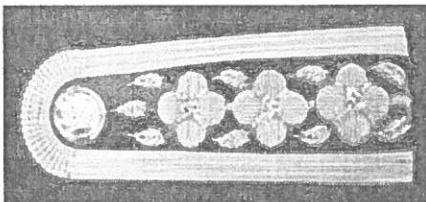
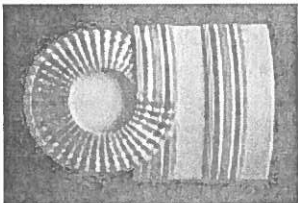
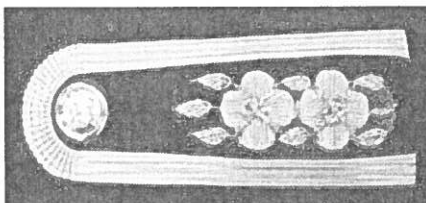
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

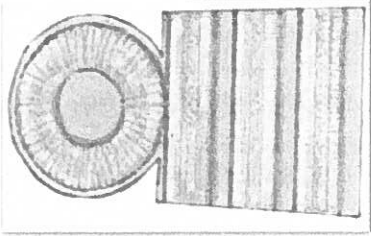
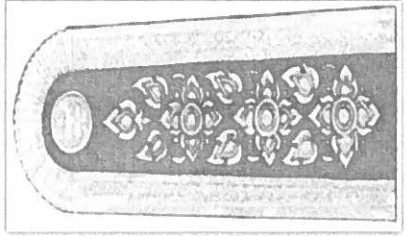
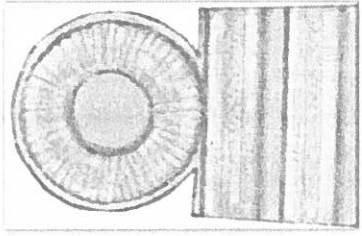
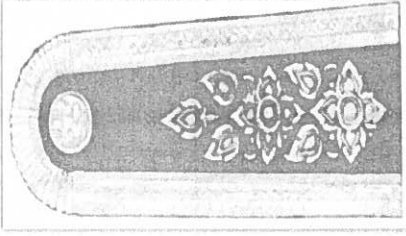
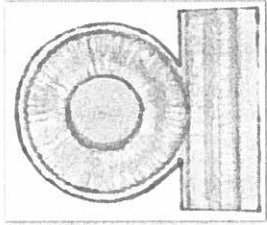
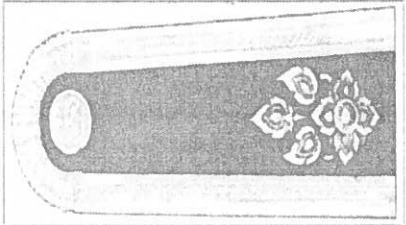
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาพเครื่องหมายอินทรรูท่ายกภูกระทรง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
 ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

๑. เครื่องหมายอินทรรูปประกอบเครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น

ประเภทตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่น				อินทรรูและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรู	
ทั่วไป	วิชาการ	อำนวยการ ท้องถิ่น	บริหาร ท้องถิ่น	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
	ระดับ เชี่ยวชาญ	ระดับสูง	ระดับสูง		
ระดับ อาวุโส	ระดับ ชำนาญ การพิเศษ	ระดับกลาง	ระดับกลาง		
	ระดับ ชำนาญ การ	ระดับต้น	ระดับต้น		
ระดับ ชำนาญ งาน	ระดับ ปฏิบัติการ				
ระดับ ปฏิบัติงาน					

๒. เครื่องหมายอินทราประกอบเครื่องแบบลูกจ้างประจำ

กลุ่มลูกจ้างประจำ	อินทราและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรา	
	เครื่องแบบปฏิบัติงาน	เครื่องแบบพิธีการ
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๑๖,๑๕๐ บาท ขึ้นไป		
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ ๗,๑๔๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๖,๑๕๐ บาท		
ลูกจ้างประจำที่ได้รับค่าจ้าง ตั้งแต่ ๔,๘๗๐ บาท แต่ไม่ถึง ๗,๑๔๐ บาท		

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ได้ปรับปรุงระบบจำแนกตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่นจากเดิมที่จำแนกตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไป ๑๐ ระดับ เป็นให้จำแนกตำแหน่งตามประเภทและสายงานตามลักษณะงาน ๔ ประเภท สมควรกำหนดเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราณูของรูปแบบปฏิบัติราชการและรูปแบบพิธีการของพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับระบบจำแนกตำแหน่งในปัจจุบัน ประกอบกับได้มีการปรับปรุงระบบการกำหนดตำแหน่งลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยแยกตามลักษณะงานและกลุ่มงานตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และปรับปรุงอัตราค่าจ้างลูกจ้างประจำเพื่อให้สอดคล้องกับระบบการกำหนดตำแหน่งลูกจ้างประจำดังกล่าว สมควรกำหนดเครื่องหมาย ตำแหน่งบนอินทราณูของรูปแบบปฏิบัติงานของลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระบบการกำหนดตำแหน่งดังกล่าว และกำหนดให้มีรูปแบบพิธีการของลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งใช้แก่บุคคลทั่วไปที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๓๖

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้กำหนดให้ใช้แก่บุคคลทั่วไป ส่วนการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นไปตามพระราชนิยม

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ โดยให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาในทางปฏิบัติตามระเบียบนี้ หากไม่ได้ข้อยุติ ให้นำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย คำวินิจฉัยของนายกรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ ตามระเบียบนี้ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้หมายความถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย เว้นแต่จะได้อำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗ สิทธิของบุคคลในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แพร่แถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์และดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในประเภท ตระกูล และชั้นตราใด ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ

ข้อ ๘ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามที่หมากำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุไว้ โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยและที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๙ เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่บุรุษ แบ่งตามชนิดและลักษณะของการประดับ โดยเรียงตามประเภท ตระกูล และชั้นตราสูงสุด ตามลำดับ ดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายมีดารา ได้แก่

- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นมงคลยิ่งราชไมตรามารณ์ (มีสายสร้อย)
- (๒) เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ฝายหน้า (มีสายสร้อย)
- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ฝายหน้า
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝายหน้า ชั้นที่ ๑ ชนิดที่ ๑ (ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ / มีสายสร้อย)
- (๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝายหน้า ชั้นที่ ๑ ชนิดที่ ๒ (ปฐมจุลจอมเกล้า / มีสายสร้อย)
- (๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๑ (เสนาทศบดิน)
- (๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก)
- (๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (มหาวชิรมงกุฎ)
- (๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์ช้างเผือก)
- (๑๐) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)
- (๑๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๑ (ปฐมดิเรกคุณาภรณ์)

ข. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมิดารา ได้แก่

- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝายหน้า ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๑ (ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ)
- (๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๒ (มหาโยธิน)

- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๒ (ทวีติยาภรณ์
ช้างเผือก)
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๒ (ทวีติยาภรณ์
มงกุฎไทย)
- (๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๒ (ทุติยดิเรก
คุณาภรณ์)
- ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ได้แก่
- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๒ (ทุติยจุลจอมเกล้า)
- (๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๓ (โยธิน)
- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๓ (ตริตาภรณ์ช้างเผือก)
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๓ (ตริตาภรณ์
มงกุฎไทย)
- (๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (ตติยดิเรก
คุณาภรณ์)
- (๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นลีลาอันงามยิ่งมณีรัตนวงศาสดาชั้นพิเศษ
- ง. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ
- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๓ ชนิดที่ ๑ (ตติยจุลจอม
เกล้าพิเศษ)
- (๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ชั้นที่ ๔ (อัศวิน)
- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๓ ชนิดที่ ๒ (ตติยจุลจอมเกล้า)
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๔ (จักรธรรมาภรณ์
ช้างเผือก)
- (๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๔ (จักรธรรมาภรณ์
มงกุฎไทย)
- (๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๔ (จตุตถดิเรก
คุณาภรณ์)
- (๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ชั้นที่ ๓ ชนิดที่ ๓ (ตติยานุ
จุลจอมเกล้า)

- (๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก)
- (๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย)
- (๑๐) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๕ (เบญจมาดิเรกคุณาภรณ์)

(๑๑) เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

ข้อ ๑๐ เครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับพระราชทานแก่สตรี แบ่งตามชนิดและลักษณะของการประดับ โดยเรียงตามประเภท ตระกูล และชั้นตราสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายมีดารา ได้แก่

- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นมงคลยิ่งราชมิตราภรณ์
- (๒) เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ฝ่ายใน (มีสายสร้อย)
- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ ฝ่ายใน
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๑ (ปฐมจุลจอมเกล้า)
- (๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก)
- (๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (มหาวชิรมงกุฎ)
- (๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์ช้างเผือก)
- (๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๑ (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)
- (๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๑ (ปฐมดิเรกคุณาภรณ์)

ข. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายไม่มีดารา ได้แก่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๑ (ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ)

ค. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าป้าเลื้อยมีดารา ได้แก่

- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๒ (ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก)
- (๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๒ (ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย)

๕๑๓)

- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๒ (ทุติยดิเรกคุณาภรณ์)
- ง. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ได้แก่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ
- จ. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสือไม่มีดารา ได้แก่
- (๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๒ ชนิดที่ ๒ (ทุติยจุลจอมเกล้า)
- (๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๓ (ตรีตาภรณ์ช้างเผือก)
- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๓ (ตรีตาภรณ์มงกุฎไทย)
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (ตติยดิเรกคุณาภรณ์)
- (๕) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๓ (ตติยจุลจอมเกล้า)
- (๖) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๔ (จัตราภรณ์ช้างเผือก)
- (๗) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๔ (จัตราภรณ์มงกุฎไทย)
- (๘) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๔ (จตุตถดิเรกคุณาภรณ์)
- (๙) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ฝ่ายใน ชั้นที่ ๔ (จตุตถจุลจอมเกล้า)
- (๑๐) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก)
- (๑๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นที่ ๕ (เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย)
- (๑๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ ชั้นที่ ๕ (เบญจมติเรกคุณาภรณ์)
- (๑๓) เหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

หมวด ๒

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๑๑ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทานเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน มิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนดเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานได้ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้นับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสต่อไป จึงให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธีพระราชทาน

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ ให้ประดับได้ตั้งแต่วันเนื่องในโอกาสพระราชทาน หรือตั้งแต่วันที่มึประกาศของทางราชการแล้วแต่กรณี

หมวด ๓

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ ๑๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อและชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อ เครื่องแบบให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) บุรุษ ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรังดุมเม็ดที่หนึ่งลงมาโดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าสีเสื้อพองามและให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังดุมไปทางเบื้องซ้าย

(๒) สตรี ให้ประดับไว้ที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้ายพองาม โดยให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังดุมลดหลั่นไปปลายบ่าซ้าย

ข้อ ๑๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกนอกเสื้อระหว่างตะขอดำกลางที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม

และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อหากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมากกว่า ๒ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง ๒ ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้แพร่แถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับขอบล่างของรังดุมพองาม

ข้อ ๑๔ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดาราและชนิดประดับหน้าปาดำเสื้อมีดาราให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) บุรุษ การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑๓ ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับใต้ชายปกกระเป๋า

กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารามากกว่า ๑ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับดวงตราที่คล้องคอเพียง ๒ ดวง โดยให้ประดับดาราในลำดับเกียรติที่สูงกว่าตามวรรคหนึ่ง ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

(๒) สตรี การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑๒. (๒) ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย โดยเทียบเคียงในตำแหน่งและระดับเดียวกับบุรุษ

กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าปาดำเสื้อมีดารา ๒ ดวง ให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับที่ประดับหน้าปาดำเสื้อโดยให้ประดับดาราตาม (๑) วรรคสอง หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวมากกว่า ๒ ดวง ให้ประดับดาราตามข้อ ๑๕ (๒) หรือข้อ ๑๕ (๓) แล้วแต่กรณี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับดาราไว้ที่อกเสื้อเบื้องขวาให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ข้อ ๑๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ส่วนการประดับดาราให้ยึดแนวรังดุมเป็นหลัก โดยให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ใกล้แนวรังดุม ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติรองลงไป ให้ประดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายของลำดับพลหลั่นกันไปโดยมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีดาราไม่เกิน ๒ ดวง ให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายใต้ชายปกกระเป๋า และให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

(๒) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีดารา ๓ ดวง ให้ประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋ ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าดาราดวงแรกเยื้องไปใกล้แนวรั้งคุมและดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สามให้ประดับในแนวระดับเดียวกับดาราดวงที่สองเยื้องไปทางซ้าย โดยให้มีระยะห่างกันพองาม

(๓) กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีดารา ๔ ดวง หรือมากกว่าอาจพิจารณาประดับเพียง ๔ ดวงตามความเหมาะสม โดยประดับดาราที่มีลำดับเกียรติสูงสุดไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายได้ชายปกกระเป๋ ดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้ประดับในระดับต่ำกว่าดาราดวงแรก เยื้องไปใกล้แนวรั้งคุม ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สาม ให้ประดับในแนวระดับเดียวกับดาราดวงที่สองเยื้องไปทางซ้าย และดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สี่ ให้ประดับไว้เบื้องล่างสุดตรงกับดาราดวงแรกโดยมีระยะห่างจากดาราดวงที่สองและดวงที่สามพองาม

การประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพายร่วมกับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อ ให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๖ กรณีหมยกำหนดการระบุนิตของสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามที่หมยกำหนดการระบุนิต โดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทานตามลำดับ

ผู้ที่มีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่หมยกำหนดการระบุนิตให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานส่วนการประดับดารา ให้นำความตามวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ข้อ ๑๗ กรณีหมยกำหนดการมิได้ระบุนิตของสายสะพาย ให้สวมสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน หากมิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

ข้อ ๑๘ การประดับเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ แม้จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใดก็ตามต้องสวมสายสร้อยห้อยตรามหาจักรีกับประดับดาราจักรีด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๑๙ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ ให้สวมสายสะพายเฉพาะงานที่เป็นมงคล หรือในงานที่หมยกำหนดการระบุนิต หากมิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้นำความในข้อ ๑๖ วรรคสองมาใช้บังคับ

ข้อ ๒๐ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษหรือปฐมจุลจอมเกล้าให้สวมสายสร้อยพร้อมดวงตราหรือสายสะพายพร้อมดวงตราอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่หมายกำหนดการระบุไว้ หากจะสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าร่วมกับการสวมสายสะพายให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดอื่นที่ได้รับพระราชทาน

กรณีหมายกำหนดการระบุให้สวมสายสร้อยจุลจอมเกล้า หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ หรือปฐมจุลจอมเกล้า ฝ่ายหน้า ให้สวมสายสะพายที่มีลำดับเกียรติสูงสุดอื่นที่ได้รับพระราชทาน และหากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

ข้อ ๒๑ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ควรสวมสายสะพายรามาธิบดีเฉพาะงานที่เกี่ยวกับราชการทหาร ซึ่งมีหมายกำหนดการระบุไว้โดยเฉพาะว่าให้สวมสายสะพายรามาธิบดี

ข้อ ๒๒ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยลูกเสือกำหนดไว้

กรณีสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รามกีรติลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษให้คล้องแพรแถบไว้ได้ปกเสื้อตัวใน โดยให้ห้วงและแพรแถบห้อยดวงตราทาบอยู่บนผ้าผูกคอ

ข้อ ๒๓ กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัยของทางราชการระบุให้แต่งกายด้วยเครื่องแบบเต็มยศ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประเภทหรือตระกูลใดก็ตาม หากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ให้แต่งกายดังนี้

(๑) บุรุษ แต่งเครื่องแบบขอเฝ้า (เต็มยศ)

(๒) สตรี แต่งชุดไทย

หมวด ๔

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ ๒๔ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ส่วนผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย เว้นแต่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังต่อไปนี้

๕๒๒

- (๑) เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ ฝ่ายใน
- (๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ ฝ่ายใน
- (๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นที่ ๑ ปฐมจุลจอมเกล้า ฝ่ายใน
- (๔) เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นที่ ๒ ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ฝ่ายใน ไม่ต้อง

ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว แต่ให้นำดวงตราห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับที่หน้าบ่าเสื้อเบื้องซ้าย

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ จะประดับแต่งกายครั้งเฉพาะงานที่เป็นมงคลเท่านั้น

กรณีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ให้ในความในข้อ ๒๓ มาใช้บังคับ

หมวด ๕

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปกติขาว

ข้อ ๒๕ ให้ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานที่อกเสื้อเหนือปกกระเป๋าด้านซ้าย โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่กำหนดนัยของทางราชการระบุไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัยของทางราชการระบุให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญ ให้ประดับเฉพาะเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานและเหรียญที่ระลึก โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน และแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัยของทางราชการระบุให้แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว หากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไม่เป็นผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ให้แต่งกายดังนี้

- (๑) บุรุษ เครื่องแบบขอเฝ้า (ปกติขาว)
- (๒) สตรี ชุดไทย ไม่ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามความ

ในวรรคหนึ่ง

หมวด ๖

การประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปฏิบัติงาน

ข้อ ๒๖ การประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบปฏิบัติงานของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ สภาวิชาชีพและหน่วยงานต่าง ๆ ให้นำความในข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ

หมวด ๗

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๒๗ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบสโมสร ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อสำหรับเครื่องแบบสโมสร ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ย่อส่วนตามขนาดที่ทางราชการกำหนดที่ปกเสื้อเบื้องซ้ายของเสื้อชั้นนอกใต้เครื่องหมายสังกัดพองาม หากไม่มีเครื่องหมายสังกัดให้ประดับที่ปกเสื้อพองาม

(๒) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอและเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดาราสำหรับเครื่องแบบสโมสร ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานโดยไม่ย่อส่วน หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือชนิดคล้องคอมีดาราหลายดวงให้ประดับเฉพาะเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดเท่านั้น โดยคล้องดวงตราให้แพรแถบอยู่ใต้ผ้าผูกคอส่วนดาราให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายด้านนอก

(๓) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดสายสะพายสำหรับเครื่องแบบสโมสรให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานโดยให้นำความในหมวด ๓ ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๒๑ มาใช้บังคับ โดยให้สวมสายสะพายทับเสื้อตัวในโดยไม่สวมสายสร้อย

ข้อ ๒๘ การแต่งกายเครื่องแบบสโมสรที่มีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานโดยไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ย่อส่วน

กรณีไม่เป็นผู้ที่มิถูกหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะให้แต่งกายดังนี้

(๑) บุรุษ เครื่องแบบขอเฝ้า (เต็มยศ)

(๒) สตรี ชุดไทย

หมวด ๘

การประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชุดสากลและชุดไทย

ข้อ ๒๙ การประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชุดสากลให้ประดับที่ปกเสื้อส่วนล่างเบื้องซ้ายของเสื้อชั้นนอก หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายตระกูล ให้ประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานของตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพียงตระกูลเดียว

ข้อ ๓๐ การประดับกระดุมเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชุดไทย ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) บุรุษ ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าสีเสื้อใกล้แนวรั้งดุมหากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายตระกูล ให้ประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานของตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพียงตระกูลเดียว

การประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะสำหรับเสื้อชุดไทยสีพื้น

(๒) สตรี ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายตระกูล ให้ประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงสุดที่ได้รับพระราชทานของตระกูลใดตระกูลหนึ่งเพียงตระกูลเดียว

การประดับเสื้อเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะสำหรับ ชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ และชุดไทยบรมพิมาน

หมวด ๙

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตรา
ที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศร่วมกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย
และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย

ข้อ ๓๑ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศ ซึ่งมีระเบียบ ข้อบังคับของต่างประเทศว่าให้ประดับได้จะต้องได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับได้ในโอกาสอันควรก่อน ได้แก่ การต้อนรับพระราชอาคันตุกะ อาคันตุกะ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้น ๆ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ระเบียบนี้กำหนดให้ใช้แก่บุคคลทั่วไป และการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของบุคคลผู้ที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ส่วนการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นไปตามพระราชนิยม”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ ชนิดคล้องคอไม่มีดารา และชนิดคล้องคอมีดารา สำหรับพระราชทานแก่บุรุษ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสีเสื้อ เบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรังคเมตต์ที่หนึ่งลงมา โดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าสีเสื้อพองาม และให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังคเมตต์ไปทางเบื้องซ้าย

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตั๊วล่างที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม และให้ส่วนสูงสุดของดวงตรารอดขอบล่างของคอเสื้อ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคามากกว่า ๒ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง ๒ ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับขอบล่างของรังคเมตต์พองาม

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ (๒) ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับใต้ชายปกกระเป๋าสีเสื้อ

กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารามากกว่า ๑ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับดวงตราที่คล้องคอ เพียง ๒ ดวง โดยให้ประดับดาราในลำดับเกียรติที่สูงกว่าตามวรรคหนึ่ง ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูง เป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

ข้อ ๑๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อไม่มีดาราและชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อ มีดารา สำหรับพระราชทานแก่สตรี ให้ประดับดวงตราโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ และประดับ โดยเทียบเคียงในตำแหน่งและระดับเดียวกับบุรุษ ตามข้อ ๑๒

กรณีการประดับดวงตราโดยคล้องคอแบบบุรุษ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตรา ทับผ้าผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตรารจดเงื่อนผ้าผูกคอ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มากกว่า ๒ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุด ที่ได้รับพระราชทานเพียง ๒ ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูง เป็นลำดับที่สองให้อยู่ต่ำกว่าดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่หนึ่ง

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับสตรี ตามข้อ ๒๓ (๒) และข้อ ๒๘ วรรคสอง (๒)”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๔ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ขึ้นสายสะพายให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย”

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๕๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

(๒๙) กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทาน

เรียน กระทรวง และกรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาประกาศสำนักพระราชวัง ฯ

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับการประสานงานจากสำนักพระราชวัง เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเป็นเข็มที่ระลึกในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลต่าง ๆ ให้แก่ข้าราชการและคณะบุคคลต่าง ๆ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความจงรักภักดี จึงเห็นสมควรให้ประดับเข็มพระราชทานกับ เครื่องแบบต่าง ๆ ตามประกาศสำนักพระราชวัง ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ เรื่อง การประดับ เครื่องหมายเข็มพระราชทาน ดังนี้

๑. เครื่องแบบปกติขาว เดิมยศและเครื่องยศ

๑.๑ บุรุษ ให้ประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวาเหนือปาก กระเป๋าสี

๑.๒ สตรี ให้ประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวา โดยอยู่ในระดับ เทียบเคียงกับบุรุษ

๒. เครื่องแบบสีกากี ให้ประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวา เหนือปากกระเป๋าสี (เหนือซ้ายชื่อ) ทั้งบุรุษและสตรี

๓. เครื่องแบบทหาร-ตำรวจ ให้ประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานได้กับเครื่องแบบ ทุกชนิด ยกเว้น เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม โดยประดับที่ปกกระเป๋าสีเบื้องซ้ายชิดกับ ขอบกระเป๋าด้านบนใกล้กับแนวรังดุม หากเป็นเสื้อเครื่องแบบที่ไม่มีกระเป๋าด้านบนให้ประดับ บริเวณอกเสื้อเบื้องซ้ายแนวเดียวกับกระเป๋าสีด้านบน โดยห้ามประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทาน ร่วมกับเข็มเครื่องหมายพิเศษชนิดอื่นที่ปกกระเป๋าสีเบื้องซ้าย

๔. ชุดสากล (บุรุษและสตรี) เสื้อสูท ให้ประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทาน ที่รังดุมคอพับของเสื้อส่วนล่างเบื้องซ้าย

๕. เสื้อชาฟารีและเสื้อพระราชทาน ให้ประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทาน ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าสีใกล้กับแนวรังดุม

/อ. ...

๖. ชุดสภาพ (สตรี) ให้ประดับเครื่องหมายชั้นพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ทั้งนี้ ห้ามประดับเครื่องหมายชั้นพระราชทานในงานอวมงคล เช่น งานศพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๓ ก.พ. ๒๕๕๕

สำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔

www.cabinet.thaigov.go.th

ประกาศสำนักพระราชวัง
เรื่อง การประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทาน

เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
เข็มที่ระลึกในงานพระราชพิธีต่างๆ แก่ข้าราชการในสังกัดสำนักพระราชวัง ดังนั้น เพื่อเป็นการ
เทิดพระเกียรติและถวายเป็นความจงรักภักดี จึงเห็นควรให้ประดับเข็มพระราชทานกับเครื่องแบบต่างๆ ดังนี้

เครื่องแบบปกติขาว

บุรุษและสตรี ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวาเหนือปากกระเป๋าสี

เครื่องแบบสีทากิ

บุรุษและสตรี ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวาเหนือปากกระเป๋าสี (ป้ายชื่อ)

เครื่องแบบทหาร ตำรวจ ให้ผู้มีสิทธิประดับเข็มสามารถประดับเข็มที่ระลึกฯ กับเครื่องแบบ
ทุกชนิด ยกเว้น เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม โดยประดับที่ปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้ายชิดกับขอบกระเป๋
ด้านบนใกล้กับกระดุมกลางลำตัวเสื้อ และถ้าเป็นเสื้อเครื่องแบบที่ไม่มีกระเป๋าด้านบน ให้ประดับเข็มที่ระลึกส่วน
พระองค์บริเวณอกเสื้อเบื้องซ้ายแนวเดียวกับกระเป๋าสีเสื้อบน โดยห้ามประดับเข็มที่ระลึกฯ ร่วมกับเข็ม
เครื่องหมายพิเศษชนิดอื่นที่ปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้าย

ชุดสากล (บุรุษ)

เสื้อสูท ให้ประดับที่รังคคอกพับของเสื้อชั้นนอกเบื้องซ้าย

เสื้อซาฟารีและเสื้อพระราชทาน ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณ
ปากกระเป๋าสี

ชุดสุภาพ (สตรี) ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ทั้งนี้ ห้ามประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานในงานอวมงคล เช่น งานศพ เป็นต้น

จึงขอประกาศให้ทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายติสธร วัชรโรทัย)

รองเลขาธิการพระราชวัง

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการพระราชวัง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ระเบียบนี้กำหนดให้ใช้แก่บุคคลทั่วไป และการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของบุคคลผู้มีกฎหมายหรือข้อบังคับของทางราชการให้มีเครื่องแบบเฉพาะ ส่วนการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นไปตามพระราชนิยม”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ ชนิดคล้องคอไม่มีดารา และชนิดคล้องคอมีดารา สำหรับพระราชทานแก่บุรุษ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าอกเสื้อ ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสีเสื้อ เบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรังคัมเม็ตที่หนึ่งลงมา โดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าสีเสื้อพองาม และให้เรียงลำดับเกียรติจากด้านรังคัมเม็ตไปทางเบื้องซ้าย

(๒) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอไม่มีดารา ให้คล้องไว้ในปกเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกมานอกเสื้อระหว่างตะขอตัวยาลที่ขอบคอเสื้อกับกระดุมเม็ดที่หนึ่งพองาม และให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจรดขอบล่างของคอเสื้อ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมากกว่า ๒ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง ๒ ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สอง ให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมเม็ดที่สองกับขอบล่างของรังคัมเม็ตพองาม

(๓) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารา การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ (๒) ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับใต้ชายปกกระเป๋าสีเสื้อ

กรณีได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดารามากกว่า ๑ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตราเดียวกับดวงตราที่คล้องคอเพียง ๒ ดวง โดยให้ประดับดาราในลำดับเกียรติที่สูงกว่าตามวรรคหนึ่ง ส่วนดาราที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้ประดับในระดับต่ำกว่าหรือเยื้องไปเบื้องซ้ายพองาม

ข้อ ๑๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อไม่มีดาราและชนิดประดับหน้าบ่าเสื้อมีดารา สำหรับพระราชทานแก่สตรี ให้ประดับดวงตราโดยใช้แพรแถบแบบบุรุษ และประดับโดยเทียบเคียงในตำแหน่งและระดับเดียวกับบุรุษ ตามข้อ ๑๒

กรณีการประดับดวงตราโดยคล้องคอแบบบุรุษ ให้แพรแถบลอดออกจากปกเสื้อตัวใน ดวงตราทับผ้าผูกคอ และส่วนสูงสุดของดวงตรารจรดเงื่อนผ้าผูกคอ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มากกว่า ๒ ดวง เพื่อความเรียบร้อยสวยงาม ควรประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทานเพียง ๒ ดวง โดยประดับดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่สองให้อยู่ต่ำกว่าดวงตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับเกียรติสูงเป็นลำดับที่หนึ่ง

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับสตรี ตามข้อ ๒๓ (๒) และข้อ ๒๘ วรรคสอง (๒)”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๔ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบครึ่งยศ ให้ประดับเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับเครื่องแบบเต็มยศ ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายให้ประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย”

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี